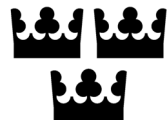

Arbetsmarknad

13

Förslag till statsbudget för 2003

Arbetsmarknad

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	9
2	Lagförslag.....	11
2.1	Lag om ändring i lagen (2002:545) om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.....	11
2.2	Lag om ändring i lagen (2002:543) om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.....	12
2.3	Lag om ändring i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program.....	13
3	Arbetsmarknad.....	15
3.1	Omfattning.....	15
3.2	Utgiftsutveckling.....	15
3.3	Skatteavvikelser.....	16
4	Arbetsmarknadspolitik.....	17
4.1	Omfattning.....	17
4.2	Utgiftsutveckling.....	17
4.3	Mål.....	18
4.4	Politikens inriktning.....	19
4.5	Insatser.....	20
4.5.1	Statliga insatser inom politikområdet.....	20
4.5.2	Insatser utanför politikområdet.....	26
4.6	Resultatbedömning.....	26
4.6.1	Resultat.....	26
4.7	Revisionens iakttagelser.....	34
4.8	Analys och slutsatser.....	35
4.9	Budgetförslag.....	41
4.9.1	22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader.....	41
4.9.2	22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd.....	43
4.9.3	22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader.....	45
4.9.4	22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade.....	47
4.9.5	22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige.....	49
4.9.6	22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006.....	50
4.9.7	22:7 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering.....	51
4.9.8	22:8 Bidrag till administration av grundbeloppet.....	53

4.9.9	22:9 Bidrag till Samhall AB.....	53
4.9.10	22:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten.....	54
4.9.11	22:11 Bidrag till lönegarantiersättning.....	55
4.9.12	22:12 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	56

Bilagor

Bilaga 1 Arbetsmarknadsstatistik

Tabellförteckning

Anslagsbelopp.....	10
3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet.....	15
3.2 Härledning av nivån 2003–2004	15
3.3 Skatteavvikelse.....	16
4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet	17
4.2 Arbetsmarknadspolitiska program.....	24
4.3 Kvantitativa mål för AMV och Samhall AB budgetåren 2000, 2001 och 2002	26
4.4 Arbetsmarknadspolitiska program.....	28
4.5 Antalet långtidsarbetslösa och långtidsinskrivna och deras andel av samtliga arbetslösa respektive samtliga inskrivna i respektive grupp.....	32
4.6 Statistik kring lönegarantiersättningen.....	33
4.7 Anslagsutveckling	41
4.8 Arbetslivstjänster, ALT.....	41
4.9 Aske kursgård.....	41
4.10 Tjänsteexport.....	41
4.11 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för anslag 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader.....	43
4.12 Anslagsutveckling	43
4.13 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för anslag 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	45
4.14 Anslagsutveckling	45
4.15 Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden	46
4.16 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för anslag 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader.....	46
4.17 Anslagsutveckling	47
4.18 Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden	47
4.19 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för anslag 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade	49
4.20 Anslagsutveckling	49
4.21 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för anslag 22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	50
4.22 Anslagsutveckling	50
4.23 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	50
4.24 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för anslag 22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden	51
2000–2006.....	51
4.25 Anslagsutveckling	51
4.26 Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden	52
4.27 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för anslag 22:7 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering	52
4.28 Anslagsutveckling	53

4.29 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för anslaget 22:8 Bidrag till administration av grundbelopp	53
4.30 Anslagsutveckling.....	53
4.31 Anslagsutveckling.....	54
4.32 Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för anslag 22:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	55
4.33 Anslagsutveckling.....	55
4.34 Anslagsutveckling i miljoner kronor för lönegarantianslaget 2001 - 2002	55
4.35 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för anslag 22:11 Bidrag till lönegarantiersättning.....	55
4.36 Anslagsutveckling.....	56

Diagramförteckning

4.1 Antalet arbetslösa.....	20
4.2 Antalet sysselsatta.....	20
4.3 Antal deltagare i konjunkturberoende program	22
4.4 Sysselsättningsgrad för samtliga medborgare samt utländska medborgare.....	22

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. antar förslaget till lag om ändring i lagen (2002:545) om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (avsnitt 2.1),
2. antar förslaget till lag om ändring i lagen (2002:543) om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor (avsnitt 2.2),
3. antar förslaget till lag om ändring i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program (avsnitt 2.3),
4. godkänner att 15 650 000 kronor av inflytande arbetsmarknadsavgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980) får användas för tillsynen av arbetslöshetsförsäkringen (ramanslaget 22:1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader*, avsnitt 4.9.1)
5. bemyndigar regeringen att under 2003 för ramanslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 3 000 000 000 kronor under 2004-2006 (avsnitt 4.9.3),
6. bemyndigar regeringen att under 2003 för ramanslaget 22:4 *Särskilda insatser för arbetshandikappade* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 6 000 000 000 kronor under 2004-2006 (avsnitt 4.9.4),
7. bemyndigar regeringen att under 2003 för ramanslaget 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000-2006* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 5 000 000 000 kronor under 2004-2008 (avsnitt 4.9.6),
8. bemyndigar regeringen att under 2003 för ramanslaget 22:7 *Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 7 000 000 kronor under 2004-2006 (avsnitt 4.9.7),
9. för budgetåret 2003 anvisar anslagen under utgiftsområde 13 *Arbetsmarknad* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp*Tusental kronor*

Anslag	Anslagstyp	
22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader	ramanslag	4 621 614
22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	ramanslag	36 363 000
22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	ramanslag	4 708 812
22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade	ramanslag	7 185 857
22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	ramanslag	94 133
22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006	ramanslag	1 533 000
22:7 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering	ramanslag	20 903
22:8 Bidrag till administration av grundbeloppet	ramanslag	57 427
22:9 Bidrag till Samhall AB	ramanslag	4 262 419
22:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	obetecknat anslag	7 750
22:11 Bidrag till lönegarantiersättning	ramanslag	1 447 000
22:12 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	ramanslag	4 774
Summa		60 306 689

2 Lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Lag om ändring i lagen (2002:545) om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs att ikraftträdandebestämmelsen till lagen (2002:545) om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring skall ha följande lydelse.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2003.

2.2 Lag om ändring i lagen (2002:543) om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2002:543) om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

dels att i 91 § första stycket ordet ”styrelsen” skall bytas ut mot ordet ”inspektionen”,

dels att ikraftträdandebestämmelsen skall ha följande lydelse.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2003.

2.3 Lag om ändring i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Den som är berättigad till ersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring har vid deltagande i verksamhet som anordnas av kommunen enligt 3 § rätt till aktivitetsstöd.

Kommunen skall till den som tar del av verksamheten enligt 3 § och som uppbär försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) när han eller hon börjar delta i verksamheten utge ersättning med ett belopp som motsvarar försörjningsstödet. Detsamma skall gälla beträffande den för vilken fattas beslut om sådant försörjningsstöd som avses i första stycket under tid som han eller hon deltar i verksamheten.

Kommunen skall till deltagare som inte erhåller ersättning enligt första eller andra stycket betala ut ersättning med 3 160 kronor per månad.

Kommunen skall till deltagare som inte erhåller ersättning enligt första eller andra stycket betala ut ersättning med 3 280 kronor per månad.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003 och tillämpas första gången vid utbetalning av utvecklingsersättning som avser januari månad 2003.

3 Arbetsmarknad

3.1 Omfattning

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Arbetsmarknadspolitik.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet

Miljoner kronor (löpande priser)

	Utfall 2001	Anslag 2002 ¹	Utgiftsprognos 2002	Förslag anslag 2003	Beräknat anslag 2004
Arbetsmarknadspolitik	58 627	59 890	61 141	60 307	59 121
Totalt för utgiftsområde 13 Arbetsmarknad	58 627	59 890	61 141	60 307	59 121

¹ Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget i samband med 2002 års ekonomiska vårproposition och förslag till tilläggsbudget i denna proposition.

Redovisning av utgiftsutvecklingen görs under politikområdet Arbetsmarknadspolitik, avsnitt 4.2.

Tabell 3.2 Härledning av nivån 2003–2004

Miljoner kronor

	2003	2004
Ramnivå 2002 ¹	58 915	58 915
Förändring till följd av:		
Beslut	2 569	3 202
Pris- och löneomräkning	133	240
Övr. makroekonomiska förutsättn.	2 052	19
Volym	-3 417	-3 247
Överföring till/från andra utg.omr. m.m.	55	-8
Summa förändring	1 391	206
Ny ramnivå	60 307	59 121

¹ Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget i samband med 2002 års ekonomiska vårproposition och förslag till tilläggsbudget i denna proposition.

3.3 Skatteavvikelser

Tabell 3.3 Skatteavvikelse

	Skatteavvikelse brutto mdkr		Skatteavvikelse netto mdkr	
	2002	2003	2002	2003
Saldopåverkande skattekreditering vid anställnings- stöd	2,02	2,02	1,48	1,48

Bidragen under utgiftsområdet redovisas i huvudsak som anslag på statsbudgetens utgiftssida. Sedan hösten 1999 finns dock även stöd på statsbudgetens inkomstsida i form av särregler i skattelagstiftningen. Detta betecknas som saldpåverkande skatteavvikelse. Anställningsstöd lämnas i form av en skattekreditering på arbetsgivarens skattekonto och innebär minskade skatteintäkter på budgetens inkomstsida. Detta stöd beräknas medföra skatte- kreditering om 1 484 miljoner kronor 2003.

4 Arbetsmarknadspolitik

4.1 Omfattning

Politikområdet omfattar platsförmedling, arbetsmarknadspolitiska program, bidrag till arbetslöshetsersättning, särskilda insatser för arbetshandikappade samt bidrag till lönegaranti-ersättning. Vidare ingår Europeiska socialfonden samt bidrag till Samhall AB och Stiftelsen Utbildning Nordkalotten. Därutöver omfattar

politikområdet förvaltningskostnader för Arbetsmarknadsverket (AMV), Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) och Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) samt AMV:s avgiftsfinansierade verksamheter Arbetslivstjänster och Aske kursgård. Från och med 2003 ingår även förvaltningskostnader för Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.

4.2 Utgiftsutveckling

Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet

Miljoner kronor (löpande priser)

	Utfall 2001 ¹	Anslag 2002 ²	Utgiftsprognos 2002	Förslag anslag 2003	Beräknat anslag 2004
22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader	4 416	4 517	4 456	4 622	4 724
22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	35 957	35 923	36 637	36 363	35 562
22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	5 034	4 652	4 923	4 709	4 235
22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade	6 328	6 345	6 850	7 186	7 246
22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	95	92	94	94	96
22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000-2006	681	1 721	1 727	1 533	1 538
22:7 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering	18	21	26	21	21
22:8 Bidrag till administration av grundbeloppet	57	61	57	57	59
22:9 Bidrag till Samhall AB	4 262	4 262	4 262	4 262	4 262
22:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	7	7	7	8	8
22:11 Bidrag till lönegaranti-ersättning	1 276	2 196	2 100	1 447	1 364
22:12 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen ³	-	-	-	5	5
Totalt politikområdet Arbetsmarknadspolitik	58 627	59 890	61 141	60 307	59 121

¹ Inkluderar utgifter för de under budgetåret 2001 uppförda anslagen 22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 1995-1999 samt 22:13 Lernia AB på 494 miljoner kronor respektive 1 miljon kronor. Dessa anslag upphör från 2002.

² Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget i samband med 2002 års ekonomiska vårproposition och förslag till tilläggsbudget i denna proposition.

³ Nytt anslag från 2003.

Utgifterna inom politikområdet är konjunkturberoende och styrs i huvudsak av utvecklingen av den öppna arbetslösheten, omfattningen av de arbetsmarknadspolitiska programmen, ersättningsnivåerna inom arbetslöshetsförsäkringen och aktivitetsstöden samt av antalet företagskonkurser. Utgifterna minskade kraftigt 2001 jämfört med 2000 som en direkt följd av det förbättrade arbetsmarknadsläget som har lett till en stor minskning av antalet öppet arbetslösa. Utgifterna beräknas dock öka 2002 beroende på att ersättningsnivåerna inom arbetslöshetsförsäkringen har höjts från den 1 juli 2002. Motsvarande höjningar har även skett av aktivitetsstödet. Därutöver har den lägsta ersättningen vid aktivitetsstöd höjts till 183 kronor per dag 2002 och 2003 höjs den ytterligare till 223 kronor per dag. Utgifterna för den statliga lönegarantiersättningen har ökat kraftigt under senare år. Nettoutfallet för anslaget 22:11 *Bidrag till lönegarantiersättning* uppgick till 1,3 miljarder kronor 2001, vilket kan jämföras med 1,0 miljarder kronor 2000. Nettoutfallet 2002 beräknas uppgå till 2,1 miljarder kronor. Ökningen beror främst på att antalet konkurser har ökat särskilt inom branscher med relativt sett höga lönenivåer såsom t.ex. i IT-branschen.

4.3 Mål

Huvudinriktningen för arbetsmarknadspolitiken ligger fast.

För 2003 gäller samma arbetsmarknadspolitiska mål som för innevarande budgetår:

- En väl fungerande arbetsmarknad med full sysselsättning och god ekonomisk tillväxt.
- Arbetsmarknadspolitiken skall tillsammans med övrig politik bidra till att målet för den ekonomiska politiken uppnås – full sysselsättning och ökat välstånd genom en god och uthållig ekonomisk tillväxt. Målet för arbetsmarknadspolitiken är fastställt mot bakgrund av de uppgifter för arbetsmarknadspolitiken som riksdagen beslutade om våren 2000 (prop. 1999/2000:98, bet. 1999/2000:AU7, rskr. 1999/2000:230). Arbetsmarknadspolitiken skall också ligga i linje med EU:s sysselsättningsriktlinjer. Hur Sverige genomför EU:s sysselsättningsriktlinjer redovisas varje år i Sveriges handlingsplan för sysselsättning.

Regeringens mål för arbetsmarknadspolitiken, en väl fungerande arbetsmarknad med full sysselsättning och god ekonomisk tillväxt, är mångdimensionellt och resultaten låter sig inte kvantifieras med en eller ett fåtal indikatorer. Inte heller går det att empiriskt bestämma i vilken utsträckning utvecklingen på arbetsmarknaden och inom ekonomin styrs av annat än arbetsmarknadspolitik, exempelvis insatser inom andra politikområden och inhemsk eller internationell konjunkturutveckling. I bilaga 1 redovisas indikatorer för utvecklingen på arbetsmarknaden, bl.a. sysselsättningen, arbetslösheten och arbetskraften. Dessa indikatorer tillsammans med regeringens bedömning av utförandet av de arbetsmarknadspolitiska uppgifterna ligger till grund för bedömningen av måluppfyllelsen för arbetsmarknadspolitiken.

För att effektivt bidra till att uppnå målet skall arbetsmarknadspolitiken liksom tidigare:

- Medverka till att arbetssökande snabbt sammanförs med vakanta platser.

Uppgiften är arbetsmarknadspolitikens viktigaste. Genom en snabb vakanstillsättning kommer arbetsmarknaden att fungera bättre och friktionsarbetslösheten att minimeras.

- Öka de arbetslösas kunskaper.

Med ökade kunskaper underlättas omställningen på arbetsmarknaden samtidigt som den enskildes ställning stärks och anknytningen till arbetsmarknaden bibehålls. Därmed minskar även risken för att flaskhalsar uppstår.

- Stödja dem som har det svårast att få ett arbete.

Genom att ta till vara under- och outnyttjade resurser på arbetsmarknaden ökar samhällets totala produktion och därmed tillskottet till den gemensamma försörjningen. Långtidsinskrivna, ofrivilligt deltidsarbetande, äldre långtidsarbetslösa, utlandsfödda arbetslösa eller personer med funktionshinder utanför arbetsmarknaden är alla grupper som i dag inte är fullt utnyttjade resurser på arbetsmarknaden.

- Ge inkomsttrygghet under en övergångsperiod vid ofrivillig arbetslöshet.

En väl fungerande arbetsmarknad kännetecknas av hög omställningsförmåga med goda möjligheter för individer att byta såväl arbetsplats som yrke. För att skapa trygghet i omställningen och ge dem som blir arbetslösa ekonomiska möjligheter att under rimlig tid söka nytt arbete är det viktigt med en väl utbyggd försäkring mot inkomstbortfall.

Genom insatser med ovanstående inriktning skall arbetsmarknadspolitiken bidra till tillväxt, ökad sysselsättning och ett konkurrenskraftigt näringsliv i alla delar av landet samt skapa förutsättningar för flexibilitet, trygghet och delaktighet samt jämställdhet mellan kvinnor och män i arbetslivet. Könsuppdelningen på arbetsmarknaden skall motverkas och mångfalden i den svenska arbetskraften skall bättre tas till vara.

4.4 Politikens inriktning

Målet för den ekonomiska politiken är full sysselsättning och ökat välbefinnande genom en god och uthållig tillväxt. Regeringens målsättning att halvera den öppna arbetslösheten till fyra procent uppnåddes under 2000. Nu fortsätter kampen mot arbetslösheten och för full sysselsättning som prioriterade uppgifter. Full sysselsättning i hela landet är målet. Som ett delmål har satts att 80 procent av befolkningen i åldern 20 till 64 år skall ha reguljär sysselsättning 2004. Den samlade politiken inriktas på att säkerställa att detta mål kan uppnås.

Målet och inriktningen för arbetsmarknadspolitiken ligger fast och prioriteringen är att snabbt tillsätta lediga platser, motverka flaskhalsar och intensifiera insatserna för dem som har svårast att få ett arbete. Arbets- och kompetenslinjen är grunden för den svenska arbetsmarknadspolitiken. För att främja en snabb tillsättning av lediga platser och motverka långtidsarbetslöshet och utslagning från arbetsmarknaden prioriteras aktiva insatser före passivt understöd. Det innebär att de, som har svårigheter att få eller behålla ett arbete, som en del av den aktiva arbetsmarknadspolitiken skall erbjudas utbildning eller andra kompetenshöjande insatser för att öka sina möjligheter till en anställning.

Sverige riskerar i likhet med många andra europeiska länder att hamna i en situation med arbetskraftsbrist framför allt beroende på den demografiska utvecklingen. För att förhindra detta måste hela den potentiella arbetskraften tas till vara på bästa möjliga sätt. Arbetsmarknadspolitiska program bidrar till att de arbetslösa behåller kunskap och kontakt med arbetsmarknaden och därmed snabbare kan möta en ökning av efterfrågan på arbetskraft. Under de senaste åren har sysselsättningen ökat kraftigt utan att inflationen har överstigit Riksbankens inflationsmål av

prisstabilitet. Det kan tyda på att arbetsmarknaden i hög grad har kunnat möta den ökade efterfrågan på arbetskraft.

En stor utmaning är att skapa förutsättningar för att alla delar av landet och hela den potentiella arbetskraften, skall få del av den positiva utvecklingen framöver. Det är också viktigt att uppmärksamma de inomregionala skillnader som är mycket stora bl.a. i storstadsregionerna. Den yrkesmässiga och geografiska rörligheten måste öka för att motverka flaskhalsar och samtidigt utjämna skillnader i arbetslöshet och sysselsättning mellan olika regioner och olika grupper av människor. Riskerna är stora att klyftorna ökar. Studier av effekterna av den aktiva arbetsmarknadspolitiken i Sverige tyder såväl på positiva som negativa effekter av politiken, vilket belyses väl i IFAU:s olika rapporter. Att utvärdera enskilda program inom arbetsmarknadspolitiken är emellertid behäftat med stora metodproblem, bl.a. vad gäller svårigheterna att hitta lämpliga kontrollgrupper. Resultatet från enskilda studier måste därför tolkas med stor försiktighet. Ett antal studier påvisar undanträngningseffekter inom arbetsmarknadspolitiska program, men dessa är i vissa fall önskvärda. Det gäller bl.a. de olika anställningsstöden vars syfte är att främja sysselsättning bland långtidsarbetslösa. Svårigheterna att hitta entydiga resultat är inget specifikt svenskt problem utan återfinns i många andra internationella studier, bl.a. från OECD.

Det är också viktigt att notera att de studier rapporterna refererar till i huvudsak belyser förhållanden före 1997, dvs. innan volymmålet togs bort och politiken lades om för att uppnå högre kvalitet i de arbetsmarknadspolitiska programmen. De förändringar som gjorts av arbetsmarknadspolitiken sedan 1997 ligger också väl i linje med de slutsatser som de refererade studierna ger. Det gäller inte minst den ökade prioriteringen av långtidsinskrivna som skett över tiden. Undanträngning som uppstår när en arbetslös skulle ha fått samma arbete utan stöd, s.k. dödviktseffekter, skall dock självklart motverkas.

Arbetsmarknadspolitiken skall framöver fokuseras på följande områden:

- Ökad sysselsättning. Arbetsmarknadspolitiken skall skapa förutsättningar för en fortsatt god tillväxt genom insatser som håller upp och ökar arbetskraftsutbudet och dess kompetens. Det finns många personer som vill arbeta, men som i dag står utanför arbetsmarknaden av olika skäl. Det gäller t.ex.

många invandrare, äldre och personer med funktionshinder. Genom att ta till vara dessa människors arbetsvilja och kompetens kan ett mycket stort arbetskraftsutbud nyttjas.

- Förbättra matchningen på arbetsmarknaden i syfte att förkorta sök- och vakanstider och motverka s.k. flaskhalsar på arbetsmarknaden.
- En aktiv arbetslivsinriktad rehabilitering så att människor som varit arbetslösa och långtidssjukskrivna kommer tillbaka till arbetslivet
- Tydliga och effektiva insatser för att främja mångfald i arbetslivet. Alla individer oavsett etnisk eller kulturell bakgrund, funktionshinder, sexuell läggning eller kön skall ha samma möjlighet till arbete.
- Insatser för att minska deltidsarbetslösheten.
- Fortsatt arbete med att trygga den enskildes rättssäkerhet och samtidigt tydliggöra vilka krav som ställs, t.ex. i arbetslöshetsförsäkringen. En likformig bedömning av regelverket över hela landet är nödvändig.

En av nyckelfaktorerna för tillväxt är att underlätta och stimulera omställning och därigenom öka flexibiliteten på arbetsmarknaden. Vid konkurser drabbas anställda på många sätt. Lönegarantin kan då utgöra en trygghet för den enskilde. Ersättningen gör det också möjligt att öka flexibiliteten på arbetsmarknaden. Skyddet öppnar möjligheter för arbetskraften att våga söka sig till anställningar inom nyföretagande eller riskbranscher utan att riskera lönefordringar vid en eventuell konkurs.

EU:s sysselsättningsriktlinjer

Genom Amsterdamfördraget lades grunden för EU-ländernas samarbete inom sysselsättningsområdet. EU:s mål är full sysselsättning, samt fler och bättre jobb. Samarbetet bygger på den så kallade öppna samordningsmetoden. Metoden innefattar gemensamma målsättningar och riktlinjer, övervakning och uppföljning med hjälp av indikatorer och rekommendationer samt utbyte av goda exempel mellan medlemsstaterna.

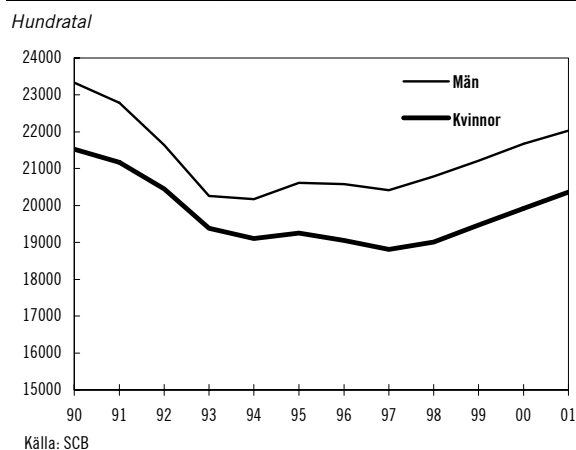
Varje år antas gemensamma sysselsättningsriktlinjer som skall ligga till grund för ländernas nationella sysselsättningspolitik. Riktlinjerna täcker in anställbarhet, företagsklimat, anpassningsbarhet och jämställdhet. Länderna presenterar årligen den politik som har förts mot bakgrund av riktlinjerna i nationella handlingsplaner

för sysselsättning. Den svenska handlingsplanen för 2002 överlämnades till Europeiska kommissionen den 2 maj i år. Sysselsättningsriktlinjerna för 2002 har inte förändrats mycket eftersom den europeiska sysselsättningsstrategin för närvarande utvärderas. Den svenska arbetsmarknadspolitiken bedöms ligga väl i linje med EU:s sysselsättningsriktlinjer.

Diagram 4.1 Antalet arbetslösa

Diagram 4.2 Antalet sysselsatta

4.5 Insatser

4.5.1 Statliga insatser inom politikområdet

Arbetsmarknadspolitiken är en viktig del av den ekonomiska politiken. Inom arbetsmarknadspolitiken finns en rad insatser och program som bidrar till målsättningen om en god ekonomisk tillväxt, full sysselsättning och minskad arbetslöshet i alla delar av landet.

I IFAU:s rapport "Vad vet vi om den svenska arbetsmarknadspolitiken" sysselsättningseffek-

ter” (2002:8), ifrågasätts arbetsmarknadspolitiken effekter på matchningen. Rapporten bygger emellertid i stor utsträckning på forskning som gjorts under 1990-talet. Arbetsmarknaden har sedan dess förändrats och arbetsmarknadspolitiken har blivit mer tillväxtinriktad.

I en annan IFAU-rapport, ”Do labor market programs affect labor force participation?” (2002:3), framgår att den svenska arbetsmarknadspolitiken har haft en positiv effekt på arbetskraftsutbudet och därmed på sysselsättningen och tillväxten. Vissa deltagare i programmen hade annars hamnat utanför arbetskraften och riskerat att permanent slås ut från arbetsmarknaden. De arbetslösa har i stället behållit sin anställbarhet och kunnat ta de nya arbetstillfällena som skapats under konjunkturuppgången. Sverige har kunnat kombinera en stigande sysselsättning och minskad arbetslöshet med låg inflation. Ett ökat arbetskraftsutbud är särskilt viktigt i Sverige, där ett stort nyrekryteringsbehov väntas, till följd av de ökade pensionsavgångarna efter 2010.

Europeiska socialfonden används för att stödja genomförandet av de europeiska sysselsättningsriktlinjerna. Socialfonden delfinansierar därmed också delar av den svenska arbetsmarknadspolitiken och kan genom sin nyskapande karaktär bidra till att utveckla denna. Regeringen har uppdragit åt AMS och Svenska ESF-rådet att samverka för ökad delaktighet och medfinansiering från länsarbetsnämnderna i socialfondsinsatserna där dessa har en klar arbetsmarknadspolitisk inriktning. Genom en sådan samverkan kan resurserna sammantaget öka för de olika aktörerna, till fördel för de arbetslösa. AMS och Svenska ESF-rådet har i en gemensam rapport i augusti redovisat nuvarande samverkan och en strategi för att utveckla denna.

De senaste åren har deltidsarbetslösheten minskat. Inom vårdsektorn där deltidsarbetslöshet är vanligast har minskningen varit kraftigast. I november 1999 var drygt 29 000 deltidsarbetslösa inom denna sektor och i augusti i år 17 000, vilket betyder en minskning med hela 42 procent. En orsak till det goda resultatet är en ökad efterfrågan på arbetskraft i kombination med att arbetsförmedlingarna arbetat mer intensivt med de deltidsarbetslösa i samverkan med arbetsgivare och fackliga organisationer. En annan viktig orsak är en ökande medvetenhet hos framför allt de kommunala arbetsgivarna om be-

hovet av att se över arbetsorganisationerna så att ofrivillig deltidsarbetslöshet kan undvikas.

AMS erfarenheter visar att deltidsarbetslöshet inte skall ses som en isolerad fråga för arbetsmarknadspolitiken utan som ett komplext problem som behöver angripas från olika utgångspunkter. Det innebär att fokus även bör riktas mot vikten av strukturella förändringar i arbetsorganisationen, goda arbetsmiljöer, kompetensutveckling och jämställdhet mellan kvinnor och män. Mot denna bakgrund har regeringen avsatt 100 miljoner kronor per år under 2002–2004 för att ytterligare påverka även sådana omständigheter som hindrar dem som arbetar deltid att få utökad arbetstid. Arbetsmiljöverket, Jämställdhetsombudsmannen, AMS, Svenska ESF-rådet och Arbetslivsinstitutet lämnade i augusti 2002 en rapport över vilka aktiviteter som är planerade eller påbörjade.

Under 2001 ökade antalet varsel om uppsägning kraftigt. Totalt inkom drygt 68 500 varsel till landets länsarbetsnämnder. Regeringen gav därför AMS uppdraget att skapa en operativ grupp som snabbt skall kunna säkerställa arbetsförmedlingens insatser i kommuner som drabbas av större varsel.

AMV är sektorsansvarig myndighet för handikappolitiken och har på regeringens uppdrag den 9 augusti 2002 lämnat förslag till hur rollen skall definieras och hur etappmål för myndigheten skall formuleras så att myndigheten uppfyller sin del av de handikappolitiska målen. I uppdraget ingår att arbetet skall genomföras i samverkan med andra sektorsmyndigheter och handikapporganisationerna. Regeringen kommer under hösten att ta ställning till de förslag som respektive sektorsansvarig myndighet har lämnat.

De insatser som görs inom arbetsmarknadspolitiken kan också bidra till att nå mål för andra politikområden.

I de fall då de arbetsmarknadspolitiska målen, uppgifterna och reglerna är förenliga med andra politikområdens mål och regelverk kan arbetsmarknadspolitiken bidra till dessa politikområdens måluppfyllelse.

Detta är möjligt och eftersträvas t.ex. inom de delar av regional utvecklings-, jämställdhets-, integrations-, utbildnings-, storstads- och socialpolitiken som har kontaktytor med arbetsmarknadspolitiken.

Riksdagen beslutade i december 2001 om en ny regional utvecklingspolitik i enlighet med re-

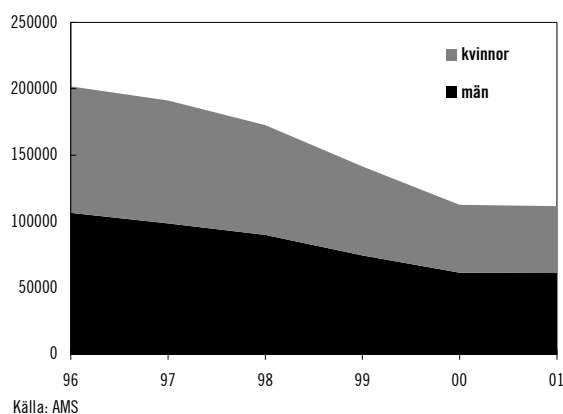
geringens proposition En politik för tillväxt och livskraft i hela landet (prop. 2001/02:4, bet. 2001/02:NU4, rskr. 2001/02:118). Målet för politiken är väl fungerande och hållbara lokala arbetsmarknadsregioner med en god servicenivå i alla delar av landet. Arbetsmarknadspolitikerna har av regeringen pekats ut som ett politikområde som skall bidra till uppfyllandet av politikens mål. Inom politiken utgör de regionala tillväxtprogrammen basen för det långsiktiga arbetet för en hållbar regional utveckling. Företrädare inom politikområdet skall därför inom ramen för de kommande regionala tillväxtprogrammen bidra till att målet för den regionala utvecklingspolitiken uppnås.

Inom ramen för storstadspolitikens lokala utvecklingsavtal görs ett stort antal insatser för att öka sysselsättningen i stadsdelar med låg förvärvsfrekvens.

De arbetsmarknadspolitiska programmen

De arbetsmarknadspolitiska programmen är av central betydelse för att förbättra matchningen på arbetsmarknaden genom bl.a. utbildning eller andra kompetenshöjande insatser. I genomsnitt per månad var drygt 111 500 personer i någon form av konjunkturberoende program under 2001, se diagram 4.3 och tabell 4.2.

Diagram 4.3 Antal deltagare i konjunkturberoende program

Arbetsmarknadsutbildning är en av de viktigaste insatserna för att stärka den enskildes möjligheter till arbete samtidigt som s.k. flaskhalsar på arbetsmarknaden kan motverkas. Arbetsmarknadsutbildningen är inriktad mot yrken där arbetskraftsbrist råder eller bedöms kunna uppstå och bidrar därmed till en ökad sysselsättning. I genomsnitt deltog drygt 15 000 personer i månaden i någon form av yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning och drygt 13 000 i förberedande arbetsmarknadsutbildning under 2001.

I varje län finns det regionala kompetensråd som är sammansatta av en rad olika aktörer, bl.a. representanter från länsarbetsnämnden, länsstyrelsen, näringslivet, arbetstagarorganisationer, kommunförbundet, universitet och högskola. De flesta regionala kompetensråd har tagit initiativ till en gemensam analys av kompetensförsörjningsfrågor i länet och inom arbetsmarknadsområdet. Analyserna har i många fall använts som underlag för konferenser eller informationsmaterial för olika målgrupper i syfte att lyfta fram utbildnings- och rekryteringsbehov i länen.

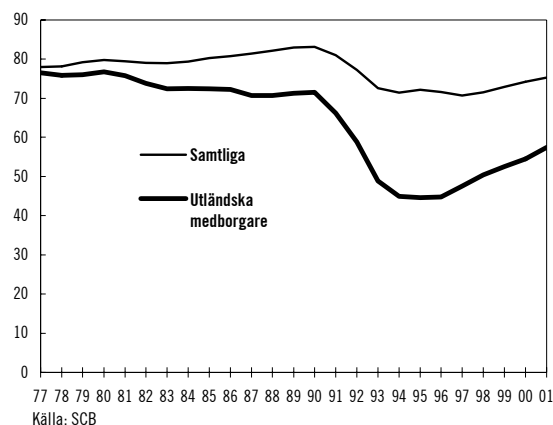
Aktivitetsgarantin syftar till att minska långtidsarbetslösheten och motverka andelen långtidsinskrivna vid arbetsförmedlingarna. Den innebär även att rundgången mellan perioder av öppen arbetslöshet och deltagande i program upphör. Under 2001 deltog närmare 32 000 personer i genomsnitt i olika program inom ramen för aktivitetsgarantin.

I takt med en ökad efterfrågan på arbetskraft har arbetslösheten minskat och sysselsättningen ökat även för personer med utländskt medborgarskap. Förändringarna har under de senaste åren varit mer påtagliga för dessa än för andra grupper. Arbetslösheten är dock fortfarande väsentligt högre och sysselsättningen lägre för denna grupp än för genomsnittet.

AMS måste även fortsättningsvis prioritera arbetet med att få dem som står längst från arbetsmarknaden i arbete.

Diagram 4.4 Sysselsättningsgrad för samtliga medborgare samt utländska medborgare

(%)

Regeringen har avsatt 100 miljoner kronor årligen under perioden 2001 till 2003 för riktade insatser för att öka sysselsättningen bland invandrare. Av dessa medel fick AMS 65 miljoner kro-

nor under 2001 för en satsning på kompletterande utbildning inom bristyrken för personer med utländsk högskoleutbildning och för att tillgodose behovet av tvåspråkig personal inom vård- och omsorg. Regeringens uppdrag till AMS var att under 2001 använda minst 100 miljoner kronor för detta syfte. Satsningen har fortsatt under 2002, då 70 miljoner kronor avsatts för ändamålet. Inför 2002 gjordes en begränsning av målgruppen för utbildningarna som nu bara omfattar högskoleutbildade. Detta berodde på att AMS gjorde bedömningen att utbildningen på gymnasienivå kunde genomföras inom ramen för ordinarie verksamhet. Under 2001 deltog drygt 1 700 personer i dessa aktiviteter. Yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning genomfördes inom följande områden/yrken: tele, data och elektronik, kompletteringsutbildning med praktik för sjuksköterskor, läkare, tandläkare, kompletterande lärarutbildning samt omvårdnadsutbildning med extra svenskundervisning. Omkring 60 procent av utbildningssatsningen under 2001 avsåg bristyrken på högskolenivå. En nära samverkan har vid planeringen av insatserna skett med landsting, kommuner och företag och med parterna på arbetsmarknaden. En avrapportering till regeringen i februari 2002 av det första årets verksamhet visade att utbildningen fortfarande pågick för flertalet.

Kvinnor respektive män har totalt sett fått del av de konjunkturberoende programmen motsvarande deras andel av de arbetslösa. Könsfördelningen har dock varit ojämn inom enskilda konjunkturberoende program och insatser. Störst skillnad fanns inom anställningsstöden, där män utgjorde cirka två tredjedelar av de kvarstående deltagarna. De främsta förklaringarna till detta är att män utgjorde en större andel av de långtidsarbetslösa/-inskrivna än kvinnor samt att anställningsstöd är vanligt inom branscher där män dominerar. Även i stöd till start av näringsverksamhet var männen överrepresenterade i förhållande till deras andel av arbetslösheten. Utbildningsinriktningarna följde alltså ett traditionellt könsrollsmönster. Fortfarande var kvinnor överrepresenterade bland utbildningar inom vård- och kontorssektorn och underrepresenterade bland utbildningar inom bygg- och tillverkningsyrken. Under 2001 tilldelades 28 miljoner kronor för s.k. brytprojekt. Huvudsyftet var att utveckla metoder och arbetssätt som bidrar till att bryta könsuppdelningen på arbetsmarknaden. Under 2001 inleddes en förskjut-

ning av tyngdpunkten från metodutvecklingsprojekt till implementeringsprojekt. Större krav ställs därmed på att projektägaren skall ta ansvar för brytprojektets genomförande och för att de erfarenheter och metoder som utvecklats genom projektet skall tas till vara och föras in i AMV:s ordinarie verksamhet.

Regeringen gav AMS i december 2000 ett särskilt uppdrag att redovisa insatser som genomförts för att bryta den könsuppdelade arbetsmarknaden. AMS har under 2001 analyserat insatserna och utarbetat en strategi för det fortsatta arbetet med att bryta könsuppdelningen på arbetsmarknaden. Samtidigt antogs nya riktlinjer för AMV:s arbete för att uppnå jämställdhet mellan kvinnor och män i arbetslivet. Huvudragen i strategin är att det arbetsmarknadspolitiska jämställdhetsuppdraget skall integreras i all verksamhet och i all verksamhetsuppföljning inom AMV.

Europeiska socialfondens mål 3 och motsvarande del av mål 1 innebär att resurserna för jämställdhetsinsatser och insatser för integration och mångfald förstärks med totalt ca 220 miljoner kronor per år.

I avsikt att förbättra möjligheterna för arbetshandikappade på den framtida arbetsmarknaden har regeringen tillsatt två utredningar, dels utredningen Arbetsmarknadspolitiska program för personer med nedsatt arbetsförmåga (dir. 2002:22) som skall redovisas senast den 22 september 2002, dels utredningen Styrning och inriktning av Samhall AB (dir. 2002:34) vars uppdrag skall redovisas senast den 15 mars 2003.

Även de rörlighetsstimulerande åtgärderna kommer att ses över (dir. 2002:80).

I budgetpropositionen 2002 aviserades regeringens avsikt att återkomma till riksdagen med ett förslag angående en försöksverksamhet med ett s.k. friåret under perioden 2002-2004. Utformningen av friåret har dock inneburit att något riksdagsbeslut inte erfordrats. Försöksverksamheten bedrivs i 12 kommuner. Friåret innebär att den som har en anställning skall kunna ta ledigt i upp till ett år och att en arbetslös person får vikariera för den friårsledige. Den friårsledige får statlig ersättning i form av aktivitetsstöd som motsvarar 85 procent av den arbetslöshetsersättning han eller hon skulle ha fått som arbetslös. Verksamhetens arbetsmarknadspolitiska effekter kommer att utvärderas av IFAU. Utvärderingen kommer att redovisas i delrapporter 2002 och 2003 samt i en slutrapport 2005. Regeringen

avser dock att även utvärdera andra aspekter av försöksverksamheten på individnivå som har indirekta arbetsmarknadspolitiska effekter.

Regeringen införde i april 2002 en försöksverksamhet med anställningsstöd kombinerat med utbildning inom vård och omsorg. Försöket innebär att kommuner och landsting, eller deras entreprenörer, kan anställa arbetslösa inom vården på heltid tills vidare. De arbetslösa som anställs får på halvtid under tre terminer studera på en vuxenanpassad vårdutbildning. En ny form av anställningsstöd utgår till arbetsgiva-

ren samtidigt som utbildningskostnaden finansieras inom ramen för upphandlad arbetsmarknadsutbildning.

För att få en väl fungerande arbetsmarknad är en geografisk och yrkesmässig rörlighet nödvändig. För att stimulera rörligheten på arbetsmarknaden infördes på försök bidrag för veckopendling den 1 januari 2002. Bidraget skall riktas till arbetslösa som får arbete i regioner med arbetskraftsbrist och som har ett yrke där arbetslösheten är hög på hemorten.

Tabell 4.2 Arbetsmarknadspolitiska program

	Genomsnittligt antal deltagare per månad								
	2000			2001			2002 ¹		
	Totalt	kvinnor	män	Totalt	kvinnor	män	Totalt	kvinnor	män
Anställning med lönebidrag	48 540	18 987	29 553	51 099	19 886	31 213	53 969	21 023	32 946
Skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare	5 277	1 124	4 153	5 675	1 266	4 409	6 040	1 380	4 661
Särskilt anställningsstöd (57 år och över)	17	5	12	1 396	591	804	1 799	766	1 033
Förstärkt anställningsstöd (4-årsinskr.)	144	44	100	2 162	763	1 399	3 728	1 386	2 341
Allmänt anställningsstöd	5 869	1 989	3 880	3 672	1 291	2 381	2 972	1 021	1 951
Förstärkt anställningsstöd (2-årsinskr.)	8 925	3 113	5 812	10 900	3 866	7 034	8 641	3 211	5 430
Arbetsmarknadsutbildning	30 559	15 308	15 251	15 132	6 972	8 159	13 329	5 827	7 503
Förberedande utbildning				13 246	7 065	6 180	15 558	7 849	7 709
Arbetspraktik	25 747	11 256	14 491	21 253	9 421	11 833	21 701	9 458	12 243
Datortek	5 665	3 124	2 541	4 889	2 727	2 162	5 542	2 950	2 593
Aktiviteter inom vägledning och platsförmedling	4 338	1 856	2 482	17 744	8 138	9 606	22 174	10 478	11 696
Vägledningsinsatser utanför aktivitetsgarantin ²	252	109	143	7	3	4			
Kommunalt program för ungdomar <20 år	4 582	2 503	2 079	3 726	1 924	1 803	3 747	1 821	1 926
Offentligt tillfälligt arbete ³	5 553	2 619	2 934	96	39	57	2	0	2
Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	24	14	10	351	181	170	1 218	646	572
Start av näringsverksamhet	8 537	3 559	4 979	6 900	2 805	4 095	7 286	2 918	4 369
Ungdomsgaranti för ungdomar 20-24 år	4 685	2 052	2 633	4 279	1 863	2 415	5 668	2 286	3 382
Arbetslivsinriktad rehabilitering	6 724	3 198	3 526	5 610	2 635	2 974	6 965	3 331	3 634
Samhall	26 800	12 300	14 500	26 000	12 000	14 000	25 000	11 500	13 500

¹ Avser första halvåret 2002.

² Ingår i aktiviteter inom vägledning och platsförmedling fr.o.m. 2002.

³ Inga nya deltagare efter 2001.

Källa: AMS statistiktjänst

Ekonomisk trygghet vid arbetslöshet

Arbetslöshetsersättning lämnas vid arbetslöshet som kompensation för inkomstbortfall eller som grundbelopp. Ett grundläggande villkor för ersättning är att den arbetslöse aktivt söker nytt arbete. I de arbetsmarknadspolitiska program-

men lämnas aktivitetsstöd till deltagarna eller skattereduktion alternativt bidrag till arbetsgivare.

Reglerna för arbetslöshetsförsäkringen har förändrats från och med den 5 februari 2001 för att effektivisera sökprocessen och för att stärka

arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring samt för att bryta rundgången mellan öppen arbetslöshet och arbetsmarknadspolitiska program. Arbetsmarknadspolitiska program med aktivitetsstöd återkvalificerar inte längre till nya perioder med arbetslöshetsersättning. Under de första 100 ersättningsdagarna får den arbetslöse begränsa sitt arbetssökande. Därefter ställs krav på den sökande om både yrkesmässig och geografisk rörlighet. För att följa upp förändringarna i arbetslöshetsförsäkringen följer regeringen de arbetslösas sökbeteende bl.a. genom tilläggsfrågor i SCB:s arbetskraftsundersökningar. Där framgår antalet timmar den arbetssökande lägger ner på att söka arbete, antalet arbetsgivarkontakter på och utanför hemorten samt vilka sökkanalet som används. Redan nu går det att konstatera att andelen som använder mer än en sökkanal har ökat något sedan införandet av reformen.

Lönegarantiersättningen

Förmånsrättsutredningen presenterade sitt betänkande Nya förmånsrättsregler (SOU 1999:1) i januari 1999. Betänkandet, som bland annat innehåller förslag angående löneskyddet vid konkurs, har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet (Justitiedepartementet). Proposition beräknas lämnas till riksdagen under våren 2003.

Rådets direktiv 80/987/EEG om tillämpning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagarna vid arbetsgivarens insolvens har reviderats. Ett ändringsdirektiv har antagits. Ändringen är bland annat föranledd av att EG-domstolen i ett antal domar behandlat s.k. transnationella situationer, dvs. när insolvensförfarandet inleds i en annan medlemsstat än den där arbetet utförs.

Statskontoret har haft i uppdrag att se över administrationen, vilket redovisades i rapporten En samlad administration av lönegarantin (1999:20). Rapporten har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet (Näringsdepartementet).

Europeiska socialfonden

Europeiska socialfondens mål 3 genomförs i enlighet med det av EG-kommissionen fastställda programdokumentet för programperioden 2000-2006. Den övergripande strategin för det svenska mål 3-programmet, och för motsvarande del av

mål 1-programmet, är att stärka individernas ställning på arbetsmarknaden genom kompetensutveckling av såväl arbetslösa som sysselsatta. Även andra insatser som kompletterar den nationella sysselsättningspolitiken och som stödjer genomförandet av den europeiska sysselsättningsstrategin skall göras, bl.a. insatser som särskilt riktas till personer med utländsk bakgrund och funktionshindrade.

Regeringen har i tidigare budgetpropositioner redogjort för de olika insatsområdena i mål 3. Mål 3-programmet omfattar under programperioden totalt cirka 24 000 miljoner kronor, varav socialfondsmedlen uppgår till cirka 6 350 miljoner kronor.

Från programmets start i oktober 2000 t.o.m. juli 2002 har totalt 26 000 projekt beslutats, vilka omfattar totalt 660 000 deltagare. Insatsområdet Kompetensutveckling för sysselsatta svarar för merparten av projekten och deltagarna. Den organisations- och kompetensanalys som skall föregå kompetensutvecklingen utgör här som väntat en särskilt stor andel. Övriga insatsområden, vilka främst avser arbetslösa, omfattar under den berörda perioden totalt 79 000 deltagare fördelade på cirka 1 400 beslutade projekt. Dessa projekt beräknas till betydande del medfinansieras inom ramen för de arbetsmarknadspolitiska programmen. Den av AMV utbetalade medfinansieringen t.o.m. juni 2002 uppgår till cirka 266 miljoner kronor.

Gemenskapsinitiativet Equal syftar till att genom transnationellt samarbete främja nya metoder för att motverka all slags diskriminering och ojämlikhet i anknytning till arbetsmarknaden, vad avser såväl arbetslösa som sysselsatta. Equal skall fungera som en experimentverkstad för den europeiska sysselsättningsstrategin. En övergripande målsättning för det svenska Equal-programmet är ett arbetsliv utan diskriminering och ojämlikhet och som är präglad av mångfald. Efter en förberedande fas i den första ansökningsomgången godkändes i maj 2002 totalt 48 projekt, s.k. utvecklingspartnerskap, i Sverige. Dessa utvecklingspartnerskap representerar ett brett spektrum av nyskapande verksamheter inom ramen för syftet med programmet. Utvecklingspartnerskapen har en genomsnittlig budget om cirka 18 miljoner kronor, varav 40 procent utgörs av socialfondsmedel. Väsentliga inslag i Equal är spridning av resultaten och åtgärder för påverkan på bl.a. politiken, inom medlemsstaterna och på unionsnivå.

4.5.2 Insatser utanför politikområdet

Inom utbildningspolitiken görs insatser som påverkar arbetsmarknadspolitiken.

Kunskapslyftet som nu avslutas efter fem år har bidragit till att vuxna med kort utbildning har fått en möjlighet att bygga på med nya kunskaper och därmed också stärka sin ställning på arbetsmarknaden. Det är angeläget att stödet till vuxnas lärande fortsätter och därför har riksdagen beslutat om att ett riktat statsbidrag som införs den 1 januari 2003 till den kommunala vuxenutbildning. Samtidigt ersätts det särskilda utbildningsbidraget av ett nytt rekryteringsbidrag till vuxna (prop. 2001/02:161, bet. 2001/02:UbU15, rskr. 2001/02:312). Avsikten med rekryteringsbidraget, som lämnas under högst 50 veckor, är att rekrytera kortutbildade vuxna som antingen är eller riskerar att bli arbetslösa. Det är kommunerna som prövar om den sökande har förutsättningar att få bidraget, men kommunerna skall också verka för att samråd sker med arbetsförmedlingen eller andra parter så att bidraget kommer dem till del som också har det största behovet av kompetensutveckling.

4.6 Resultatbedömning

4.6.1 Resultat

För budgetåret 2001 angavs följande mål för arbetsmarknadspolitiken:

- En väl fungerande arbetsmarknad med full sysselsättning och god ekonomisk tillväxt.

Arbetsmarknadspolitiken skall bidra till att nå målet full sysselsättning. Målet för arbetsmarknadspolitiken är fastställt mot bakgrund av de uppgifter för arbetsmarknadspolitiken som riksdagen beslutat om:

- Medverka till en effektiv matchningsprocess med korta vakans- och söktider.
- Öka de arbetslösas kunskaper.
- Stödja dem som har svårast på arbetsmarknaden.
- Underlätta och stimulera omställning på arbetsmarknaden med arbetslöshetsförsäringen.

AMV har en central roll i utförandet av de arbetsmarknadspolitiska uppgifterna och därmed måluppfyllelsen för arbetsmarknadspolitiken. De mål som regeringen angivit för 2001 för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten kan sammanfattas enligt tabell 4.3.

Tabell 4.3 Kvantitativa mål för AMV och Samhall AB budgetåren 2000, 2001 och 2002

	2000		Mål	2001		2002 ¹ Resultat
	Mål	Resultat		Resultat	Bedömning	
AMV						
Arbete efter yrkesinriktad utbildning	70%	60%	70%	59%	Ej uppnått	62%
Långtidsinskrivna ²	62 000	52 500	40 000	44 600	Ej uppnått	41 000
Antal i särskilda program för arbetshandikappade	56 000	53 800	57 000	57 000	Uppnått	61 000
Genomsnittlig lönebidragsnivå till andra arbetsgivare än allmännyttiga organisationer	60%	58%	58%	59%	Ej uppnått	Ej mål
SAMHALL						
Sysselsättning (miljoner timmar)	31,9	31,5	31,0	29,8	Ej uppnått	28,7
Rekrytering av prioriterade grupper	40%	45%	40%	43%	Uppnått	38%
Övergångar till reguljära arbetsmarknaden	5,0%	4,9%	5,0%	5,7%	Uppnått	5,5%

¹ Resultaten för 2002 bygger på halvårsdata. Vissa målsättningar för 2002 är inte heller jämförbara med 2001, t. ex. förändrade målnivåer.

² Sökande som varit inskriven på arbetsförmedlingen i mer än 2 år. Långtidsinskrivningen bryts av arbete som varar mer än 30 dagar.

Källa: AMS årsredovisningar för 2000 och 2001

För att resultaten av arbetsmarknadspolitiken skall kunna bedömas krävs tillgång till oberoende fakta framtagna med etablerade vetenskapliga metoder. År 1997 inrättade regeringen Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering, IFAU. Som lokaliseringsort valdes Uppsala för att underlätta ett nära samarbete med universitetsvärlden. IFAU:s uppgift är att främja, stödja och genomföra utvärderingsstudier av arbetsmarknadspolitiskt motiverade insatser, arbetsmarknadens funktionssätt samt att bedriva utvärdering av effekterna på arbetsmarknaden av åtgärder inom utbildningsväsendet. Vid IFAU finns för närvarande en projektportfölj med ett femtiotal utredningar. Varje år publicerar institutet mer än 30 rapporter. Många av dessa används av regeringen som underlag för beslut och resultatbedömningar. Rapporterna används också av riksdagen och förekommer i den allmänna samhällsdebatten. Dessutom har AMS en utredningsenhet som tillsammans med Statskontoret bidrar till regeringens beslutsunderlag.

Medverka till en effektiv matchningsprocess med korta vakans- och söktider

Under 2001 anmäldes över 474 000 lediga platser till den offentliga arbetsförmedlingen. Jämfört med 2000 var det drygt 48 000 färre platser.

AMS fastställde målet att minst 80 procent av arbetsgivarna skall ha fått tillräckligt med sökande för att kunna anställa inom rimlig tid. Resultatet blev 77 procent och därmed uppnåddes inte målet.

Generellt sett var det svårt att få tillräckligt med sökande till platser inom hälso- och sjukvårdsområdet, framför allt gäller det läkare och sjuksköterskor. Inom industrin har den minskade efterfrågan lett till ett större utbud av sökande och därmed också fler platser som fått sökande. Över 80 procent av dessa platser har fått sökande inom rimlig tid för att kunna anställa.

Det finns också regionala skillnader. I Stockholms län har en större efterfrågan på arbetskraft bidragit till ett generellt lägre resultat jämfört med övriga landet. Länets resultat väger tungt i sammanställningen och är en orsak till att målet inte uppnåddes.

En viktig del i matchningen mellan lediga jobb och arbetssökande är en fungerande sökprocess. För att uppnå en effektiv sökprocess är den individuella handlingsplanen ett viktigt instrument. Sedan flera år har regering och riksdag påtalat

vikten av att arbetslösa skall ha en kvalitativt bra handlingsplan. Arbetet med handlingsplanernas kvalitet har också fortsatt under 2001. Resultaten har dock ännu inte nått tillfredsställande nivåer. Målsättningen att samtliga arbetslösa skall ha en handlingsplan är fortfarande avlägset. AMS har under 2002 satt ett mål där kvalitén och delaktigheten på ett tydligare sätt än tidigare satts i fokus. Utvecklingen är positiv, t.ex. har den sökandes delaktighet ökat. I AMS sökandeundersökning anger 64 procent att de har en handlingsplan som är upprättad tillsammans med arbetsförmedlingen. Motsvarande siffra året innan var 32 procent.

Den geografiska och yrkesmässiga rörligheten är av central betydelse för matchningen på arbetsmarknaden. Under det sista kvartalet 2001 uppgick andelen kvarstående interlokalt arbetsökande till endast 14 procent. Andelen interlokalt arbetssökande ökar marginellt beroende på arbetslöshetstidens längd. Motsvarande andel bland samma personer tre månader tidigare uppgick till 13 procent.

Andelen personer som söker fler än ett arbete ökar med arbetslöshetstiden. Under det fjärde kvartalet 2001 uppgick andelen som söker minst två yrken till 55 procent. Tre månader tidigare var andelen 47 procent för samma personer. Efter 100 ersättningsdagar skall den arbetslöse vidga sitt sökområde både geografiskt och yrkesmässigt.

Andelen av de arbetslösa som använder mer än en sökanal ökar. Under 2001 uppgav 48 procent av de arbetslösa att de använder sig av mer än en sökmätod. Det är en ökning med nio procentenheter jämfört med föregående år. Resultatet för första halvåret i år tyder på en fortsatt ökning.

Utvecklingen med tjänster som erbjuds på Internet genom Sökandebanken och Platsbanken fortsätter. AMS hemsida utgör i dag den mest besökta och använda svenska Internetsidan. Under november 2001 hade Platsbanken 438 000 unika besökare. Det är en ökning med 82 000 eller 23 procent jämfört med året innan då 356 000 unika besök gjordes.

Öka de arbetslösas kunskaper

Genom att öka de arbetslösas kompetens underlättas omställningen på arbetsmarknaden samtidigt som den enskildes ställning stärks och risken för att flaskhalsar uppstår minskar.

Arbetsmarknadsutbildningen spelar en central roll för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt genom att motverka flaskhalsar och förhindra inflationsdrivande löneökningar till följd av arbetskraftsbrist. Arbetsmarknadsutbildningen fyller också en viktig fördelningspolitisk funktion genom att medverka till att stärka arbetssökande med svag ställning på arbetsmarknaden.

Vilken av arbetsmarknadsutbildningens båda funktioner som ges politisk prioritet är beroende av konjunktorens växlingar och avspeglar sig i inriktning och dimensionering av utbildningen. I ett tillväxtperspektiv är arbetsgivarens behov av

kompetent arbetskraft av central betydelse. Samtidigt är det viktigt att behålla fokus på individens utbildningsbehov. För att kunna rekrytera vidare till den yrkesinriktade utbildningen är det angeläget att genom förberedande utbildning höja kompetensen hos arbetssökande som har svårt att få arbete. Ett problem är emellertid att enbart nio procent av deltagarna i den förberedande utbildningen fortsätter till yrkesinriktad utbildning. AMS har uppmärksammat detta förhållande och insatser genomförs för att vända utvecklingen.

Tabell 4.4 Arbetsmarknadspolitiska program

	Andel i arbete 90 dagar efter avslutat program (%)								
	totalt	2000 kvinnor	män	totalt	2001 kvinnor	män	totalt	2002 ¹ kvinnor	män
Stöd till start av näringsverksamhet	75	74	75	73	72	73	69	68	69
Allmänt anställningsstöd	63	64	62	63	64	62	58	64	55
Förstärkt anställningsstöd (för 2-årsinskrivna)	41	43	39	38	44	35	56	59	55
Särskilt anställningsstöd, personer fyllda 57 eller över ²	100	-	100	33	36	31	37	41	34
Förstärkt anställningsstöd (4-årsinskrivna) ²	50	100	0	35	41	32	28	34	25
Arbetspraktik	31	32	30	33	35	32	36	37	35
Offentligt tillfälligt arbete ³	27	30	25	21	23	20			
Datortek	25	26	24	25	26	23	27	28	25
Kommunalt program, ungdomar under 20 år	41	44	37	40	44	37	40	43	36
Ungdomsgaranti för ungdomar 20-24 år	39	38	39	37	38	37	37	38	36
Arbetsinriktad rehabilitering	27	25	28	31	28	34	30	27	32
Aktiviteter inom vägledning och platsförmedling	22	19	24	25	24	26	23	23	24
Jobsökar-/vägledningsinsatser (utanför aktivitetsgarantin) ⁴	28	27	29	17	18	16	0	0	0
Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	31	25	35	25	22	28	32	33	31
Arbetsmarknadsutbildning	40	41	39	42	42	41	55	57	53
Förberedande utbildning	0	0	0	23	25	22	23	26	21

¹ Avser första halvåret 2002.

² Infördes under 2000 (få deltagare)

³ Inga nya deltagare efter 2001

⁴ Ingår i aktiviteter inom vägledning och platsförmedling from 2002.

Källa: AMS statistiktjänst

Det mål som har funnits för arbetsmarknadsutbildningen sedan 1999, att 70 procent av deltagarna skall ha ett arbete senast 90 dagar efter avslutad arbetsmarknadsutbildning, har medverkat till en ökad fokusering på att utbildningen skall leda till reguljära arbeten inom områden där det råder brist på arbetskraft eller där man förutser att flaskhalsar kan uppstå. Resultatet har förbättrats, inte minst inom vård och omsorg där 80 procent av deltagarna enligt mätningen i juni 2002 får arbete efter avslutad utbildning. I genomsnitt för 2001 fick 59 procent arbete 90 dagar efter avslutad arbetsmarknadsutbildning. För andra kvartalet 2002 ökade placeringsgraden till i genomsnitt 62 procent och värt att notera är att i juni 2002 hade 67 procent av deltagarna fått arbete inom 90 dagar. Detta är den högsta andel som uppmätts sedan 1992. Förbättrade matchningsaktiviteter och förbättrad uppföljning av de arbetssökande har medverkat till det förbättrade resultatet. Fler länsarbetsnämnder än tidigare har också uppnått utbildningsmålet under andra kvartalet 2002, vilket visar att målet är möjligt att nå.

För att få en bättre och mer efterfrågestyrd arbetsmarknadsutbildning har AMS i samarbete med länsarbetsnämnderna bedrivit ett utvecklingsarbete med fokus på förbättrade behovsanalyser, kontinuerlig avstämning mot planerade utbildningar, förbättrad upphandling, mer arbetsplatsförlagd praktik samt matchning och jobbsökaraktiviteter i slutskedet av utbildningen.

Stödja dem som har svårast på arbetsmarknaden
Antalet långtidsinskrivna har minskat kontinuerligt under 2001. I slutet av 2001 var 44 600 personer långtidsinskrivna, vilket är 7 800 personer färre än året innan.

Regeringen hade som mål för AMV att antalet skulle vara mindre än 40 000 personer i slutet av året. Målet har således inte uppnåtts. En bidragande orsak var den dämpade efterfrågan på arbetsmarknaden under det sista kvartalet, enligt AMS. Även om målet inte är uppnått så har utvecklingen under året varit positiv, dvs. en trendmässig minskning har skett.

Det är värt att notera att antalet långtidsinskrivna har minskat mer än antalet arbetslösa och att minskningen har varit större bland utomnordiska medborgare än genomsnittet för

samtliga arbetssökande. Detta är en mycket positiv utveckling. Även antalet äldre långtidsinskrivna har minskat under 2001, från 21 000 i januari till 18 000 i december. De äldre långtidsinskrivna utgör dock en allt större andel av det totala antalet långtidsinskrivna. Andelen arbetshandikappade bland de långtidsinskrivna är fortfarande hög, drygt 27 procent, men antalet har minskat svagt jämfört med ett år tidigare.

För att underlätta för långtidsarbetslösa att få ett arbete finns olika former av anställningsstöd. Arbetsgivaren kan genom detta stöd få kompensation för viss del av lönekostnaden vid anställning av en person som anvisas från arbetsförmedlingen. För den anställde handlar det om en vanlig anställning där lön och andra förmåner skall lämnas enligt gällande kollektivavtal i branschen. Anställningsstöd finns i olika former och är förenade med olika villkor för olika målgrupper. Under 2001 hade drygt 18 100 personer en anställning där anställningsstöd lämnades.

I IFAU:s studie "Hur fungerar anställningsstöden?" (2002:9) görs en uppföljning av hur stöden fungerade under 2000. Resultaten visar att stöden används för de grupper de är avsedda för. Dock var männen kraftigt överrepresenterade. Både utomnordiska medborgare och de arbetshandikappade var väl representerade, de sistnämnda främst i de stödformer där en hög subvention utgår till arbetsgivaren. Studien visade vidare att stöd med högre subventionsgrad i stor utsträckning lämnades vid anställning av personer med låg utbildning.

I studien konstateras att anställda med anställningsstöd oftare får arbete jämfört med deltagare i andra program.

I studien tillfrågades också deltagarna om sin uppfattning om stöden. Omkring 80 procent av deltagarna sade sig vara allmänt nöjda med sitt arbete med anställningsstöd. Ungefär hälften av deltagarna bedömde att anställningsstödet inte i någon större omfattning hade påverkat deras möjligheter till ett arbete. Dock visade en uppföljning av deltagarna 180 dagar efter det allmänna anställningsstödet upphörande att 57 procent hade ett osubventionerat arbete.

Beträffande stödets undanträngningseffekter visar en enkätstudie till deltagarna att de bedömer att det i ungefär hälften av anställningarna handlar om arbetstillfällen som skulle

kommit till stånd även utan en statlig subvention.

I en annan rapport från IFAU – ”Vad vet vi om den svenska arbetsmarknadspolitiken sysselsättningseffekter?” (2002:8) – görs en genomgång av olika studier av effekterna av subventionerad sysselsättning.

IFAU konstaterar att antalet studier av subventionerad sysselsättning varit förhållandevis få, men tycker sig ändå kunna dra slutsatsen att arbetsgivarstöd hör till de program som hade störst positiva individeffekter i termer av framtida sysselsättnings- och inkomstmöjligheter. De studerade programmen motsvaras i dag av anställningsstöd.

IFAU konstaterar vidare att ett flertal studier om olika programs undanträngningseffekter visar att dessa är störst för program som äger rum på den reguljära arbetsmarknaden. Ju mer programmen liknar en vanlig anställning desto mer positiva tycks individeffekterna vara men desto större är också undanträngningseffekterna. IFAU menar att detta är ett starkt argument för att subventionerad sysselsättning bör avgränsas mycket klart till dem som är eller riskerar att bli långtidsarbetslösa. På detta sätt kan konkurrens effekter leda till positiva sysselsättningseffekter även om de direkta undanträngningseffekterna är stora.

Aktivitetsgarantin har bidragit till att det totala antalet långtidsinskrivna minskat under året. Under fjärde kvartalet 2001 fanns 63 procent av de långtidsinskrivna i konjunkturberoende arbetsmarknadsprogram och 37 procent var arbetslösa. Ett år tidigare var motsvarande siffror 57 procent i program och 43 procent arbetslösa. Under 2001 deltog drygt 32 000 personer i olika program inom ramen för aktivitetsgarantin. Enligt AMS uppföljning av deltagarna sex månader efter att de börjat i aktivitetsgarantin får en ökande andel arbete med eller utan stöd. I december 2001 hade 24 procent av alla deltagare fått arbete efter sex månaders deltagande, i juli 2002 var motsvarande siffra 28 procent. Andelen som slutat för att påbörja en utbildning inom det reguljära utbildningsväsendet har legat på cirka tre procent och de som slutat av andra skäl uppgår till cirka tolv procent.

AMS följer också kontinuerligt de 7 000 deltagare som började i aktivitetsgarantin i augusti 2000. Även om många får arbete eller hittar en annan lösning på sin situation efter

deltagande under lång tid i aktivitetsgarantin har den positiva resultatutvecklingen planat ut.

En jämförelse mellan personer som varit inskrivna i garantin i 0-3 månader respektive 19-21 månader, som AMS genomfört, visar att fördelningen kvinnor/män, förekomst av handikapp, andelen med utländskt medborgarskap och andelen i åldersgruppen 50-59 år inte skiljer sig nämnvärt mellan grupperna. De största skillnaderna mellan grupperna gäller förekomsten av deltagare över 60 år och deltagare med inskrivningstider på arbetsförmedlingen över 4 år.

I en utvärdering av aktivitetsgarantins effekter, som genomförts av AMS (Ura 2002:2) har en grupp deltagare jämförts med en grupp som inte deltagit i aktivitetsgarantin. Resultaten visar att 35 procent fler av deltagarna i garantin får arbete och att detta sker snabbare än vad som gäller för de som ej deltagit. Den positiva effekten förklaras av att fler får arbete med anställningsstöd, där arbetsgivaren får ersättning för viss del av sina kostnader under viss tid. Att anställningsstöd används mer inom än utanför garantin är helt i enlighet med stödets intentioner, som är att underlätta anställningar som annars inte skulle komma till stånd och till personer som står långt från arbetsmarknaden. Deltagare som får arbete utan anställningsstöd kommer, enligt denna utvärdering, i större utsträckning tillbaka till arbetslöshet än icke-deltagare. Detta är en indikator på att många deltagare som varit borta länge från arbetslivet kan behöva pröva sig fram på flera olika arbetsplatser och olika arbetsuppgifter innan en mer varaktig lösning hittas.

För insatser riktade till personer med arbetshandikapp var målsättningen 2001 att i genomsnitt minst 57 000 arbetshandikappade personer skulle ha lämplig sysselsättning för det belopp som tilldelats under anslaget 22:4 *Särskilda insatser för arbetshandikappade*.

I en studie genomförd av IFAU, "Arbetsmarknadspolitik för personer med funktionshinder - en länderjämförelse" (2001:11), visas att detta internationellt sett är en hög ambitionsnivå. Mätt med kvoten mellan sysselsättning för funktionshindrade och ej funktionshindrade ligger Sverige tillsammans med Nya Zeeland i topp bland OECD-länderna.

Under 2001 hade i genomsnitt cirka 57 000 personer per månad en sysselsättning med lö-

nebidrag eller skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA). I slutet av året var antalet sysselsatta nära 59 000.

Andelen övergår från anställning med lönebidrag till osubventionerat arbete uppgick till två procent under 2001. Motsvarande andel var över tre procent året innan. Den minskade andelen förklarar AMS med det försämrade konjunkturläget samt relativt många nya beslut under 2001.

Den genomsnittliga bidragsnivån i lönebidrag som lämnas till andra arbetsgivare än allmännyttiga organisationer uppgick till 59 procent under 2001. Målsättningen var 58 procent. Den främsta förklaringen till att nivån blev högre än målnivån är den kraftiga ökningen av antalet nya beslut och att den anställdes arbetsförmåga som regel bedöms vara lägre vid anställningens början. Bidragsnivån till arbetsgivare inom allmännyttiga organisationer uppgick till 76 procent.

Efterfrågan på den arbetslivsinriktade rehabiliteringen har ökat under senare år, inte minst på grund av ökningen av antalet arbetslösa långtidssjukskrivna. AMS har på uppdrag av regeringen gjort en redovisning i augusti 2002 kring den arbetslivsinriktade rehabiliteringen.

Våren 2002 omfattade de samlade personalresurserna för den arbetslivsinriktade rehabiliteringen 1 640 årsarbetare, vilket motsvarar cirka 20 procent av AMV:s totala personalresurser vid länsarbetsnämnder och arbetsförmedlingar. En liknande uppföljning gjordes hösten 2000 och då var resursfördelningen ungefär densamma.

I ovanstående resurser ingår personal med särskild kompetens för arbetssökande med hörselskada/dövhet, synskada, rörelsehinder samt för psykiska, socialmedicinska och intellektuella arbetshinder. För dessa handikappgrupper och för personer med dyslexi finns också särskilda resurser för kompetens- och metodutveckling inom respektive område.

AMS bekräftar i sin rapport att efterfrågan på tjänster inom den arbetslivsinriktade rehabiliteringen är mycket stor. Framför allt framhålls ett ökat tillflöde av arbetslösa sjukskrivna

som aktualiseras genom försäkringskassan och som på grund av nedsatt arbetsförmåga är i behov av aktiva insatser inom ramen för den arbetslivsinriktade rehabiliteringen. Av deltagarna inom aktivitetsgarantin anses i vissa delar av landet cirka 30-40 procent vara i behov av rehabiliteringstjänster.

AMS bedömer att ytterligare resurser måste avsättas inom arbetsförmedlingen för att möta dessa behov. AMS avser också att med länsarbetsnämnderna diskutera en bättre anpassning av resurserna till områden där behoven är som störst.

Samhall har under 2001 haft svårt att uppnå nödvändig sysselsättningsnivå. En försäljningsminskning med 18 procent jämfört med 2000 ledde till en förlust på 468 miljoner kronor samtidigt som beläggningen inom bolaget försämrades ytterligare. Under 2001 erbjöd Samhall totalt 29,8 miljoner arbetstimmar åt arbetshandikappade. Det var 1,2 miljoner arbetstimmar under målet på 31 miljoner arbetstimmar. Antalet anställda med arbetshandikapp var vid årets slut 25 300 personer. I övrigt har Samhall uppfyllt statens krav på verksamheten. Ett av dessa krav är att minst 40 procent av dem som rekryteras till Samhallkoncernen skall tillhöra någon av de prioriterade grupperna, dvs. psykiskt sjuka, personer med flera handikapp och intellektuellt handikappade, osv. Under 2001 tillhörde 43 procent av de anställda arbetshandikappade någon av dessa grupper.

Även kravet på övergångar från Samhall till en anställning på den reguljära arbetsmarknaden uppfylldes. Andelen arbetshandikappade anställda som övergick till sådan anställning ökade från 4,9 procent (1 252 personer) 2000 till 5,7 procent (1 408 personer) 2001. Av dem som övergick till anställning utanför Samhall gjorde 71 procent detta med hjälp av lönebidrag.

De anställda med arbetshandikapp i Samhall som övergår till annan anställning utanför Samhall har rätt att återvända till sin anställning i Samhall inom tolv månader. Av dem som övergick till arbete utanför Samhall 2000 har 33 procent återvänt inom tolv månader.

Tabell 4.5 Antalet långtidsarbetslösa och långtidsinskrivna och deras andel av samtliga arbetslösa respektive samtliga inskrivna i respektive grupp

	Långtidsarbetslösa ¹						Långtidsinskrivna ²					
	2000		2001		2002		2000		2001		2002 ³	
	Antal	(%) ⁴	Antal	(%) ⁴	Antal	(%) ⁴	Antal	(%) ⁵	Antal	(%) ⁵	Antal	(%) ⁵
Kvinnor	22 942	22	15 790	18	13 677	18	23 616	16	19 706	15	17 138	14
Män	31 771	25	22 384	21	20 236	20	36 376	20	29 307	19	25 062	16
Totalt	54 713	24	38 174	20	33 913	19	59 993	18	49 013	17	42 199	15
55- år	21 037	49	16 359	46	13 390	44	17 846	30	19 288	38	17 683	38
Därav: kvinnor	8 988	49	6 903	47	5 648	47	7 566	30	8 323	38	7 596	39
män	12 049	48	9 457	46	7 742	43	10 280	31	10 965	38	10 087	37
25-54 år	30 601	20	18 491	15	17 331	15	40 454	18	28 632	15	23 640	13
Därav: kvinnor	12 782	18	7 615	13	6 873	14	15 500	15	11 024	13	9 255	11
män	17 819	21	10 876	16	10 458	16	24 955	21	17 608	18	14 385	14
20-24 år	2 763	11	2 927	11	2 879	12	1 688	4	1 091	3	873	2
Därav: kvinnor	1 037	9	1 102	10	1 026	10	550	3	358	2	286	2
män	1 726	12	1 824	12	1 853	13	1 138	5	733	3	588	2
18-19 år	306	5	383	6	304	6	5	0	2	0	2	0
Därav: kvinnor	132	4	162	5	123	6	1	0	1	0	1	0
män	174	6	221	6	181	7	4	0	2	0	2	0
Totalt	54 707	24	38 160	20	33 904	19	59 993	18	49 013	17	42 199	15
Arbetshandikappade	8 821	35	5 478	30	4 281	29	16 159	37	13 464	36	11 464	32
Därav: kvinnor	3 851	35	2 325	29	1 759	28	7 018	35	5 965	35	5 106	32
män	4 970	36	3 153	31	2 522	30	9 141	38	7 500	37	6 357	33
Utomnordiska medborgare	4 915	22	2 981	17	2 637	17	6 774	21	4 823	18	3 852	15
Därav: kvinnor	1 867	20	1 137	15	981	15	2 465	17	1 782	15	1 408	13
män	3 048	24	1 845	18	1 656	18	4 309	24	3 041	20	2 444	17

¹Personer, 25 år eller äldre, som varit arbetslösa under mer än sex månader. Personer under 25 år räknas som långtidsarbetslösa när de varit arbetslösa med än 100 dagar.

²Sökande som varit inskriven på arbetsförmedlingen i mer än 2 år. Långtidsinskrivningen bryts av arbete som varar mer än 30 dagar.

³Avser första halvåret 2002.

⁴Andel av det totala antalet arbetslösa i respektive grupp.

⁵Andel av det totala antalet inskrivna i respektive grupp.

Källa: AMS, Statistiktjänst

Underlätta och stimulera omställning på arbetsmarknaden med arbetslöshetsförsäkringen

Målsättningen för AMV vad gäller arbetslöshetsförsäkringen är en likformig och rättssäker tillämpning av reglerna för arbetslöshetsersättning.

I samband med att ersättningsreglerna förändrades under 2001 genomförde AMS med stöd från regeringen en omfattande informations- och utbildningssatsning. Ett antal endagskonferenser för arbetsförmedlare, företrädare för arbetslöshetskassorna, fackliga organisationer och kommuner anordnades.

Under 2003 kommer en ny tillsynsmyndighet över arbetslöshetsförsäkringen att inrättas. Myndigheten blir fristående från AMS.

Lönegarantiersättningen

Lönegarantiersättningen skall utgöra ett skydd om arbetsgivaren går i konkurs och den anställda har utestående lönefordringar. Antalet företagskonkurser ökade med fyra procent under första halvåret 2002 jämfört med motsvarande period 2001. Antalet anställda som berörts av företagskonkurser ökade med 35 procent under samma period. Inom branschen datakonsulter och dataservicebyråer har antalet anställda som berörts av företagskonkurser ökat från 210 till 2 400 personer under första halvåret 2000 och motsvarande period 2002. En stor ökning noterades även inom byggin- dustrin, där antalet anställda i företag i kon

kurs ökade med 77 procent, från 850 till 1 500 på ett år. Antalet personer som fått lönegarantiersättning har ökat kraftigt under de senaste åren, vilket framgår av tabellen nedan. Även den genomsnittliga ersättningen, inklusive arbetsgivaravgift, har ökat per person under tidsperioden.

Tabell 4.6 Statistik kring lönegarantiersättningen

	2000	2001	Första halvåret 2002
Antalet företagskonkurser	6 700	7 400	4 100
Antalet anställda berörda av företagskonkurser	17 000	24 100	14 000
Antalet personer med lönegarantiersättning	19 400	26 700	15 700
Genomsnittlig ersättning per person	45 000	57 500	62 600

Källa: ITPS och Kammarkollegiet

EU:s sysselsättningsriktlinjer

Sverige har en lång tradition av aktiv arbetsmarknadspolitik och den svenska sysselsättningspolitiken ligger väl i linje med EU:s riktlinjer. I flera fall är regeringens ambitioner t.o.m. mer långtgående än vad riktlinjerna anger.

Riktlinjerna under den första pelaren som rör anställbarheten har fått genomslag i den nationella politiken i en mängd olika avseenden. För att bekämpa ungdoms- och långtidsarbetslöshet använder sig regeringen bland annat av ett brett utbud av arbetsmarknadspolitiska program och arbetsförmedlingsinsatser, aktivitetsgarantin och anställningsstöd. För att göra bidrags-, skatte- och utbildningssystemen mer sysselsättningsfrämjande satsar regeringen bland annat på att minska marginaleffekterna i skatte- och bidragssystemen, till exempel genom den pågående inkomstskattereformen, ändrade regler i arbetslöshetsförsäkringen samt maxtaxa i barnomsorgen. Regeringen verkar för en politik för aktivt åldrande bland annat genom kompetensutveckling, insatser på hälso- och arbetsmiljöområdet, samt regler om vilande förtidspension. Livslångt lärande stimuleras exempelvis genom utveckling av vuxenutbildningen, ökad personaltäthet i skola och fritidshem samt en utbyggnad av högskolan. Regeringen arbetar för bättre jobbmatchning

och mot flaskhalsar bland annat genom väl fungerande arbetsförmedling, anpassning av arbetsmarknadsutbildningen samt en översyn av gymnasieskolans utbud av studievägar. Regeringen arbetar mot diskriminering och för social integration till exempel genom uppdraget till AMS att motverka diskriminering i arbetsförmedlingarnas verksamhet samt satsningen på kompletterande utbildning för personer med utländsk bakgrund inom bristyrken.

I den gemensamma rapporten för sysselsättning för 2001 får Sverige överlag goda vitsord. Kommissionen anger bl.a. att Sverige har en mycket hög sysselsättningsgrad för både män, kvinnor och äldre, samt att den svenska arbetsmarknadspolitiken har lett till färre långtidsarbetslösa.

Europeiska socialfonden

I programdokumenten för Europeiska socialfondens mål 3 och Equal anges såväl kvantitativa som kvalitativa mål för programmen.

Övervakningskommittéerna har till uppgift att bl.a. löpande följa upp resultaten och föreslå de eventuella anpassningar som behövs för att uppnå dessa mål. En mer omfattande omprövning kan dessutom göras utifrån resultaten av de oberoende halvtidsutvärderingarna. Svenska ESF-rådet har upphandlat sådana utvärderingar av mål 3 och Equal, för vilka slutrapporter lämnas i slutet av 2003.

Inom mål 3 har flertalet volymmål för perioden fram t.o.m. 2002 redan överträffats. Volymmålet för åtgärden Jobbrotation har mot bakgrund av erfarenheterna av genomförandet reviderats ned av övervakningskommittén.

Enligt programdokumentet för mål 3 skall en utvärdering ligga till grund för utformningen av insatsområdet Kompetensutveckling för sysselsatta, den s.k. kompetenssatsningen, efter 2002. På regeringens uppdrag har Riksrevisionsverket (RRV) i mars 2002 lämnat en sådan utvärdering. Denna tyder på att genomförandet hittills varit framgångsrikt även vad gäller kvalitativa aspekter, med reservation för den relativt begränsade omfattningen av undersökningen.

Bland annat bedöms intresset och engagemanget hos arbetsgivarna för kompetenssatsningen som stort. Deltagarnas omdömen om kompetensutvecklingen är överlag goda,

främst avseende innehållet i utbildningarna som anses relevant för arbetet och därför bedöms ha haft en positiv betydelse. En effekt som RRV uppmärksammar är att den snabba volymökningen i kompetenssatsningen tvingat fram olika slags prioriteringar av ansökningarna utöver de formella kraven.

I en förstudie i halvtidsutvärderingen av mål 3, och av motsvarande insatser i mål 1, har förutsättningarna för genomförandet av programmen granskats ur ett s.k. styrfartsperspektiv. Studien har syftat till att identifiera kritiska faktorer och frågeställningar som underlag för lärande i genomförandeorganisationen och för det fortsatta utvärderingsarbetet.

En delrapport i halvtidsutvärderingen av Equal lämnas i oktober 2002.

4.7 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket (RRV) har granskat årsredovisningarna för AMV, Svenska ESF-rådet och IFAU. Revisionsberättelserna som överlämnats till regeringen är utan invändning. Årsredovisningarna har upprättats i enlighet med förordningen om myndigheters årsredovisningar m.m., regleringsbrev och övriga beslut för myndigheterna.

Omdömena om AMV och IFAU i Ekonomistyrningsverkets (ESV) bedömning av ekonomiadministrationen i den s.k. EA-värderingen var mycket goda, ”fullt tillfredsställande”. Svenska ESF-rådet har fått omdömet ”tillfredsställande”.

I regleringsbrevet för 2001 infördes för första gången en indelning i verksamhetsgrenar av AMV:s verksamhet. RRV menar i revisionsrapporten att AMV inte har haft någon uppföljning i verksamhetsgrenarnas struktur 2001 och därför inte på ett rättvisande sätt kan redovisa kostnader och intäkter för respektive verksamhetsgren. Uppföljningssystem måste skapas som på ett tillförlitligt sätt kan fördela både kostnader och intäkter. I detta bör ingå att fördela aktiviteter och program på respektive verksamhetsgren, modeller för kostnadsfördelning, tidsredovisning och en anpassad redovisningsplan. AMV har inte haft något sådant uppföljningssystem för huvuddelen av verksamheten. AMS har informerat RRV om att arbetet påbörjats med att definiera inne-

hållet i de olika verksamhetsgrenarna, försök med tidsredovisning, utveckling av redovisningsplaner m.m.

Regeringen förutsätter att AMS utvecklar ett uppföljningssystem som är tillförlitligt och tillgodoser en verksamhetsuppföljning utifrån verksamhetsgrenar. Regeringen kommer att följa AMS arbete noggrant.

AMS har haft mycket kort tid för att förbätra redovisning på verksamhetsgrenar. RRV anser att indelningen i verksamhetsgrenar måste planeras i mycket god tid innan de införs i en så stor organisation som AMV. RRV rekommenderar att när verksamhetsgrenar skall införas och förändras bör AMS i dialog med Regeringskansliet (Näringsdepartementet) verka för att detta görs med så god framförhållning att uppföljningssystem för datafångst kan införas.

Arbetslivstjänster (ALT) har under 2001 utbetalat resultatbonus med cirka 1,8 miljoner kronor, vilket har bidragit till en förlust på 791 000 kronor. RRV anser det inte rimligt att utbetala bonus med ett så högt belopp att det uppstår förlust i verksamheten. RRV ställer också en rad frågor angående utformningen av resultatbonus, bl.a. vad som är syftet med bonus och vilka som skall omfattas. Dessa frågor behöver analyseras och bedömas, enligt RRV.

AMS har svarat RRV att ett nytt bonussystem har införts 2002 vilket innebär att bonus endast kan utgå om verksamheten som helhet genererar vinst. Bonussystemet är nu utformat för att stödja kraven på en effektiv verksamhet enligt verksförordningen.

Regeringen förutsätter att AMS beaktar de brister RRV påtalat och kommer också noggrant följa vilka åtgärder AMS vidtar.

RRV konstaterar i revisionsrapporten att Svenska ESF-rådet överskridit räntekontokrediten, liksom bemyndiganderamen för socialfondmedlen, och rekommenderar myndigheten att upprätta rutiner för att följa upp utnyttjandet av krediten respektive ramen. Svenska ESF-rådet har i ett svar till RRV beskrivit att en prognosmodell m.m. har utvecklats under 2002, vilket ger instrument för att säkerställa att ingångna åtaganden kommer att rymmas inom bemyndiganderamen. Regeringen har utifrån en ytterligare rekommendation från RRV höjt räntekontokrediten för Svenska ESF-rådet under innevarande budgetår.

4.8 Analys och slutsatser

Regeringens bedömning är att målen för arbetsmarknadspolitiken till stor del har uppnåtts. För de tre komponenterna fungerande arbetsmarknad, sysselsättning och tillväxt kan följande observationer göras:

- En del av arbetsmarknadens funktion kan beskrivas genom begreppet matchning. AMS har under 2001 och 2002 genom särskilda uppdrag studerat matchning genom Beveridgekurvor och matchningsfunktioner. Resultaten ger inte belägg för att arbetsmarknadens funktionssätt försämrats.
- Sverige har inte full sysselsättning, men utvecklingen är förhållandevis positiv trots konjunkturavmattningen från hösten 2001. Arbetslösheten har under 2001 och första halvåret 2002 varit omkring fyra procent.
- Sverige har en ekonomisk tillväxt som de senaste åren varit högre än genomsnittet i EU och OECD.

Regeringen anser att det är otillfredsställande att AMV:s målsättningar för 2001 inte uppnåtts, liksom att vissa målsättningar för 2002 inte heller ser ut att uppnås. Det är angeläget att målsättningarna uppnås kommande år och att skillnaderna i resultaten minskar mellan länsarbetsnämnderna. Vidare har regeringen noterat att viljan bland dem som uppburit arbetslöshetsersättning i mer än 100 ersättningsdagar att vidga sitt sökområde både geografiskt och yrkesmässigt är lägre än vad som är önskvärt i enlighet med de regelförändringar som gjorts i arbetslöshetsförsäkringen från och med den 5 februari 2001. Regeringen anser att det är önskvärt att förmedlingarna arbetar effektivare med att vidga sökprocessen bland dem som uppburit arbetslöshetsersättning mer än 100 dagar i enlighet med de regelförändringar som gjorts i arbetslöshetsförsäkringen. Samtidigt är arbetsökandet hos personer i olika program lågt. Enligt regeringens uppfattning är det angeläget att intentionerna från propositionen En rättvisare och tydligare arbetslöshetsförsäkring (prop. 1999/2000:139) får fullt genomslag. Enligt regeringens bedömning är det också angeläget att arbetslösa i olika arbetsmarknadspolitiska program blir betydligt aktivare i sitt arbetssökande medan

de är i ett program. Det gäller inte minst personer i aktivitetsgarantin och personer i yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning som är i slutfasen av sin utbildning.

Även om AMV inte uppnådde sina målsättningar fullt ut under 2001 är det regeringens bedömning att verksamheten utvecklas positivt. AMV:s organisation har ändrats i syfte att stärka AMS roll som chefsmyndighet och öka effektiviteten i de arbetsmarknadspolitiska insatserna. AMV skall bli en mera sammanhållen organisation där varje arbetsförmedling erbjuder likvärdig service och tillämpar regelverket på ett enhetligt vis. Vidare skall planering, styrning och uppföljning förbättras. Inom AMV pågår för närvarande ett omfattande förändringsarbete med denna inriktning utifrån AMS s.k. 5-punktsprogram. Regeringen följer AMS förändringsarbete och anser att det ligger väl i linje med politikens inriktning. Regeringen har också uppdragit till Statskontoret att följa upp och utvärdera organisationsförändringen. Första delrapporten skall lämnas till regeringen i januari 2003.

Det är väsentligt att AMV fullt ut utnyttjar möjligheterna att öka och utveckla insatserna för de arbetslösa genom att inom ramen för de arbetsmarknadspolitiska programmen medfinansiera Europeiska socialfondens mål 3.

I syfte för att uppnå en effektivare styrning och uppföljning av den statliga verksamheten har en ny struktur införts från och med 2002 med indelning i politikområden. Detta har resulterat i införandet av politikområdet Arbetsmarknadspolitik samt införande av verksamhetsgrenar för AMV. Regeringen avser att fortsätta utveckla verksamhetsstrukturen inom arbetsmarknadspolitiken för att bättre kunna bedöma effektiviteten i politiken. Detta skall göras i en nära dialog med berörda myndigheter.

Arbetslöshetsförsäkringen

Den viktigaste uppgiften för arbetsmarknadspolitiken är att underlätta matchningsprocessen så att arbetssökande snabbt sammanförs med vakanta platser. Matchningsprocessen fungerar relativt väl men bör ständigt anpassas för att möta de skiftande behoven på arbetsmarknaden. Förutom platsförmedlingen och övriga insatser på arbetsförmedlingen utgör arbetslöshetsförsäkringen en central del av ar-

betsmarknadspolitiken som genom sin utformning medverkar till att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt. Regeringen avser att under hösten 2002 och våren 2003 återkomma till riksdagen med förslag om ytterligare insatser för att förbättra matchningen på arbetsmarknaden. Syftet är att fullfölja intentionerna bakom de förändringar som gjorts inom arbetslöshetsförsäkringen samt genom införandet av aktivitetsgarantin. I detta arbete kommer regeringen även att överväga förslagen i promemorian Ändringar i lagen om arbetslöshetsförsäkring med anledning av aktivitetsgarantin (Ds 2001:39).

Aktivitetsgarantin

Regeringens bedömning är att aktivitetsgarantin i stort har funnit sina former och hjälpt många långtidsarbetslösa till en meningsfull sysselsättning. Den innehållsliga kvaliteten i garantin behöver dock utvecklas vidare. Även om vissa av de kvalitetsbrister som inledningsvis rapporterades har kunnat åtgärdats måste arbetet med att säkra en fortsatt kvalitetsutveckling fortsätta. Den modell för detta arbete, som AMS nyligen tagit fram i samarbete med Institutet för kvalitetsutveckling, förefaller ge en god grund för arbetet.

Regeringen vill understryka vikten av att kvalitetsarbetet ges hög prioritet.

Från AMS har påpekats att ytterligare incitament behövs för arbetsgivare att anställa personer som trots långa tider i aktivitetsgarantin inte fått ett arbete. På detta sätt skulle den kvaliteten kunna upprätthållas även för deltagare, som deltagit länge i garantin samtidigt som utrymme skapas för fler långtidsarbetslösa att få del av aktivitetsgarantin.

Enligt regeringens bedömning borde fler av deltagarna kunna erbjudas anställning med hjälp av anställningsstöd.

Vid anvisningar inom och utanför aktivitetsgarantin av praktikplatser skall anordnarens arbetsmiljöansvar särskilt uppmärksammas.

Riksdagen har behandlat frågan (bet 2001/02:AU5, rskr. 2001/02:216) om utveckling av aktivitetsgarantin och givit till känna att garantin bör kompletteras med insatser för att hjälpa och stödja de grupper som står långt från arbetsmarknaden. Inom ramen för aktivitetsgarantin finns olika program för att hjälpa särskilt utsatta grupper. Ett av dessa är

det särskilda anställningsstödet. Regeringen avser att senare i höst återkomma till riksdagen med förslag till vidareutveckling av detta stöd.

Arbetslivsinriktad rehabilitering

Behovet av den arbetslivsinriktade rehabiliteringen har ökat under de senaste åren på grund av ökningen av antalet långtidssjukskrivna. AMS bedömning är att ytterligare resurser måste avsättas för att möta behovet. Regeringen kommer att i fortsatt dialog med AMS följa behovet av och utvecklingen inom den arbetslivsinriktade rehabiliteringen.

Det förnyelsearbete som inletts under 2002 av den arbetslivsinriktade rehabiliteringen skall fortsätta 2003. Det uppdrag regeringen givit AMS och Riksförsäkringsverket är en del av regeringens strategi för ökad hälsa i arbetslivet. De nya metoderna, arbetssätten m.m. skall spridas successivt och tillämpas fullt ut i hela landet vid utgången av 2004. Regeringen föreslår att 70 miljoner kronor avsätts under utgiftsområde 10, Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp, även för 2003.

Nya regler för att minska deltidsarbetslöshet

Regeringen aviserade i 2002 års ekonomiska vårproposition att den hade för avsikt att göra det möjligt för arbetsgivare att få anställningsstöd när deltidsarbetslöshet omvandlas till heltidsarbete. Avsikten med nyordningen är att den anställde skall behålla sin utökade arbetstid efter avslutad stödperiod. De nya reglerna planeras gälla från och med 2003.

Könsuppdelningen på arbetsmarknaden

Mäns och kvinnors utbildnings- och yrkesval är i hög grad könsbundna liksom många arbetsgivares val av arbetskraft. Detta går också igen i de arbetsmarknadspolitiska programmen. Att ändra på dessa mönster kräver uthålliga och systematiska insatser från arbetsförmedlingen. Insatser inom arbetsmarknadspolitiken är dock långt ifrån fullständiga. För att nå framgång i arbetet med att bryta könsuppdelningen på arbetsmarknaden krävs insatser också inom andra politikområden, t.ex. inom utbildningspolitiken och på socialförsäkringsområdet. Regeringen kan konstatera att den nuvarande situationen inte är tillfredsställande. Även om åtgärder under lång tid har vidtagits för att bryta könsuppdelningen på arbetsmarknaden måste arbetet bedrivas vidare.

Vidare har EU i sina rekommendationer över Sveriges handlingsplan för ökad sysselsättning framhållit att Sverige bör vidta fler åtgärder för att bryta den könsuppdelade arbetsmarknaden. Regeringen avser mot denna bakgrund att inrätta en arbetsgrupp som utifrån ett helhetsperspektiv skall analysera den könssegregerade arbetsmarknaden, utvärdera de åtgärder som vidtagits inom olika politikområden och eventuellt föreslå ytterligare åtgärder.

Förenklade regler för anställningsstöd

Anställningsstöd, som infördes som arbetsmarknadspolitiskt program i januari 1998, hör till de program som, enligt genomförda utvärderingar, har störst positiva effekter för individens framtida sysselsättning. Mot bakgrund av detta har programformen kommit att spela en viktig roll vid flera politiska initiativ som tagits sedan 1998, och olika former av stödet har successivt införts. I dag finns allmänt, förstärkt, utökat förstärkt och särskilt anställningsstöd samt, som en tidsbegränsad för söksverksamhet, anställningsstöd som kombineras med vård- och omsorgsutbildning under tiden den 1 juni 2002 till den 31 maj 2004.

De olika stödformerna är förbundna med olika villkor för deltagande och ersättningen varierar. Även om effekterna för individen är goda har regelverket blivit svåröverskådligt vilket kan antas ha en menlig inverkan på utnyttjandet av programmet. Enligt regeringens mening bör anställningsstöden kunna användas i större utsträckning än vad som sker i dag men det är viktigt att följa undanträngningseffekterna. En samlad översyn av regelverket kommer att påbörjas under hösten 2002.

Omställningsavtal

Utredningen om Omställningsavtal (dir 2000:55) lämnade sitt betänkande till regeringen i juli i år. Ett aktivare stöd till uppsagda SOU (2002:59). Utredningen förordar omställningsavtal som täcker hela arbetsmarknaden och menar att sådana avtal rimmar väl med den svenska traditionen på arbetsmarknaden, att såväl företag som parterna tar ett socialt ansvar för dem som drabbas av omställning. Omställningsavtal ersätter därmed inte arbetsmarknadspolitiken men kan minska omfattningen.

I utredningen finns uppgifter som stöder att befintliga omställningsavtal haft positiva effekter på individnivå och att sådana effekter

kan bibehållas även om större delen av arbetsmarknaden täcks av sådana avtal. Likaså visar makroekonomiska analyser att avtalen bidrar till ett ökat omvandlingstryck på arbetsmarknaden genom att flödet mellan uppsägningar och vakanser ökar.

Vidare förordar utredningen en närmare samverkan mellan trygghetsråden och AMS, vilket bör medverka till ett värdefullt utbyte av varandras verksamheter och kan bidra till att kvalitén utvecklas i de åtgärder som erbjuds arbetssökande.

Utredningen har haft kontinuerliga avstämningar med parterna på de avtalsområden som saknar omställningsavtal. Under utredningstiden har också förhandlingar inletts mellan Svenskt Näringsliv och LO.

Regeringen följer noga utvecklingen och delar utredningens bedömning att formerna för nya avtal skall avgöras av parterna. Regeringen anser också att det material som utredningen tagit fram om omställningsavtal har ett värde för att driva processen framåt.

Svenska ESF-rådet

Volymutvecklingen och hittillsvarande resultat inom Europeiska socialfondens mål 3 tyder enligt regeringens mening på ett stort genomslag för programmet och ett i huvudsak väl genomfört arbete av Svenska ESF-rådet och de regionala partnerskapen m.fl. Regeringen bedömer att Svenska ESF-rådet på ett framgångsrikt sätt använt nyskapande metoder i lanseringen av och arbetet med den första ansökningsomgången inom Equal.

Insatser för att öka sysselsättningen och minska arbetslösheten bland invandrare

Situationen på arbetsmarknaden för utrikes födda har, som redan redovisats i resultatbedömningen, under senare år förbättrats väsentligt i takt med den allmänna positiva utvecklingen på arbetsmarknaden. Fortfarande är dock skillnaderna mellan infödda och utrikes födda, när det exempelvis gäller arbetslöshet och sysselsättning, oacceptabelt stora. Undersökningar visar dessutom att många invandrare finns i yrken som inte motsvarar deras formella utbildningsnivå.

Denna situation är i längden ohållbar, såväl för de individer som drabbas som rent samhällsekonomiskt. Det senare gäller inte minst mot bakgrund av rapporter från AMS och

olika arbetsgivare om risk för flaskhalsar och ökande rekryteringsproblem samt, på längre sikt, de demografiska förändringar som kan förväntas.

Regeringen bedömer det mot denna bakgrund som angeläget att utöka resurserna under 2003 för personalförstärkningar syftande till att särskilt stärka ställningen på arbetsmarknaden för personer med utländsk bakgrund. Under 2003 fortsätter också den satsning på kompletterande utbildning för personer med utländsk högskoleexamen inom olika bristyrken som inleddes 2001. Minst 70 miljoner kronor skall användas för detta ändamål.

Insatserna för att bättre ta till vara invandrarernas kompetens i arbetslivet måste emellertid ytterligare utvecklas. Ytterligare 10 miljoner kronor skall disponeras av regeringen för åtgärder som kan öka sysselsättningen och som kan komma att aktualiseras senare.

Enligt regeringens mening är det också önskvärt att bedriva ett närmare samarbete med näringslivet för att fler invandrare skall få arbete. Regeringen har därför inbjudit Svenskt Näringsliv till ett sådant arbete.

Tidiga insatser för att underlätta inträdet på arbetsmarknaden för dem som nyligen kommit till Sverige är av central betydelse. AMS skall i samverkan med bl.a. kommunerna och Migrationsverket medverka till att nyanlända invandrarers och asylsökandes kompetens tidigt tas till vara på ett sådant sätt att arbetsmarknadsinträdet effektiviseras och tidigare läggs.

Begreppet invandrare inom arbetsmarknadspolitiken

Riksdagen har ifrågasatt användningen av begreppet utländska medborgare inom arbetsmarknadspolitiken och varnat för risken att man utgår från en schabloniserad bild när man på området talar om personer med utländsk bakgrund (bet. 2001/02:AU5, rskr. 2001/02:216). I detta sammanhang har riksdagen givit regeringen till känna att man utgår ifrån att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer noggrant överväger vilka begrepp som är relevanta att använda.

Frågan om begrepp som invandrare, utländska medborgare och andra liknande kategoriseringar, samt inte minst deras användning

i offentlig statistik och praktisk politik, har under senare år fått stor uppmärksamhet.

I den integrationspolitiska propositionen Sverige, framtiden och mångfalden - från invandrapolitik till integrationspolitik (prop. 1997/98:16, s. 26-27) anförde regeringen bl.a. följande om begreppet invandrare:

”Invandrare är ett begrepp som definieras på en mängd olika sätt. Ibland grundar sig definitionerna på objektiva förhållanden som t.ex. födelseland eller medborgarskap. Ibland handlar det om människors subjektiva kategoriseringar, antingen som en uppfattning om den egna identiteten eller genom att någon av andra utpekats som invandrare. I det senare fallet kan det exempelvis handla om en person som talar utmärkt svenska, men med avslöjande brytning eller om någon som uppfattas ha ett osvenskt utseende – synliga minoriteter är ett begrepp som ofta används i andra länder – och som av omgivningen därför beskrivs som invandrare. Invandrare existerar inte heller som ett entydigt rättsligt begrepp.”

I propositionen anfördes också att samhällets etniska och kulturella mångfald bör tas som utgångspunkt för den generella politikens utformning och genomförande på alla samhällsområden och nivåer samt att det normalt bör vara behovet i sig, och inte invandrarskapet, som motiverar säråtgärder av olika slag.

År 1998 tillsatte regeringen, bl.a. mot bakgrund av den integrationspolitiska propositionen, en arbetsgrupp med uppdrag att se över användningen av begreppet invandrare i lagar och förordningar och i myndigheters verksamhet (Ds 1999:48 och Ds 2000:43). Arbetsgruppen konstaterade i sin slutrapport att begreppet invandrare endast bör användas när det gäller människor som själva har invandrat, dvs. flyttat till Sverige från ett annat land och folkbokförts här. Arbetsgruppen konstaterade vidare att det vid användningen av begreppet invandrare i olika författningar ofta är oklart vilken kategori av människor som åsyftas och att det därför är svårt att avgöra om det används på ett missvisande sätt. Arbetsgruppen menade att det i många fall finns en rad sammansatta skäl till att åtgärder riktas till ”invandrare” men att det avgörande i dessa fall inte är om de personer som åtgärderna riktar sig till själva har invandrat eller ej. I flera fall menade man att det vore lämpligare att ersätta begreppet invandrare

med uttrycket personer med utländsk bakgrund. Arbetsgruppens arbete föranledde vissa förordningsändringar. Någon mer samlad reform genomfördes dock inte, bl.a. just mot bakgrund av att ett huvudproblem syntes vara att det faktiskt råder oklarhet om många författningars materiella innebörd. Ovanstående ger en antydning om den aktuella frågeställningens komplexitet.

I sammanhanget kan nämnas att de riktlinjer för redovisning i statistiken av personer med utländsk bakgrund som SCB i samarbete med dåvarande Statens invandrarverk publicerade 1996 (Meddelanden i samordningsfrågor för Sveriges officiella statistik, 1996:5 Personer med utländsk bakgrund - Riktlinjer för redovisning i statistiken), för närvarande ses över. En reviderad version kommer att publiceras under hösten 2002.

Vad särskilt gäller arbetsmarknadspolitiken kan konstateras att den terminologiska diskussion och utveckling som beskrivits ovan fått konsekvenser i olika avseenden.

Regeringen delar riksdagens bedömning att kategorin utländsk medborgare inte är särskilt relevant i ett arbetsmarknadspolitiskt perspektiv. Detta är också bakgrunden till att det i författningar och olika styrdokument förekommer andra begrepp. Regeringens ambition är att i varje enskilt fall noga överväga vilka begrepp som framstår som mest ändamålsenliga utifrån den faktiska problematik man vill åtgärda.

Huvudproblemen med den nuvarande ordningen synes vara två. Dels riskerar den bild som ges av invandras situation på arbetsmarknaden bli orättvist mörk, då den ofta grundas på AMS statistik rörande utländska eller utomeuropeiska medborgare vilka flertalet är relativt nytillkomna. Dels kan det finnas en risk för att ett uttalat statistiskt fokus på utomeuropeiska medborgare kan föra med sig att andra grupper av invandrare, som kan ha lika stora problem på arbetsmarknaden, inte ges vederbörlig prioritet. Regeringen konstaterar att det finns olika vägar att gå för att söka komma till rätta med de aktuella problemen.

I och med den nya lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och förordningen (2002:623) med samma namn får arbetsförmedlingen i sin verksamhet i dag behandla

personuppgifter om såväl medborgarskap som födelse-land. AMS arbetar för närvarande med föreskrifter för hur lagen skall tillämpas. Det bör i sammanhanget framhållas att det legitima behovet av att följa upp insatser, resursanvändning och resultat för olika grupper på arbetsmarknaden, alltid måste vägas mot vikten av att värna om den enskildes integritet.

Oavsett vilka följder som de aktuella författningsändringarna och den pågående revideringen av AMS tillämpningsföreskrifter får för AMS statistikinhämtning, kommer arbetet med att kontinuerligt utveckla begrepps-användningen och göra den mer adekvat och ändamålsenlig att gå vidare inom Regeringskansliet. Parallellt med dessa strävanden kommer regeringen att arbeta vidare med att tydliggöra att den generella arbetsmarknadspolitiken, i linje med grunderna för integrationspolitiken, skall vara just generell och alltså i princip tillgodose också sådana behov som kan vara specifika just för invandrare. Ett centralt inslag i detta sammanhang är att se till att verksamheten på de enskilda arbetsförmedlingarna utformas utifrån individens förutsättningar och behov. Individualisering och flexibilitet är enligt regeringens bedömning särskilt viktig i kontakten med många invandrare, som kommer till Sverige med olika bakgrund och vitt skilda kunskaper och erfarenheter.

Ungdomsprogram

I budgetpropositionen 2001/02:1 aviserades att det kommunala ungdomsprogrammet och ungdomsgarantin skulle omprövas under 2002 med intentionen att utveckla båda programmen 1 januari 2003. Det slutgiltiga avgörandet skulle ske utifrån Gymnasiekommitténs förslag (dir 2000:6, 2001:8). Gymnasiekommittén har fått förlängd tid och redovisar sitt slutbetänkande i december 2002. Regeringen avser därför att återkomma till riksdagen under våren 2003 med ett förslag om hur de kommunala ungdomsprogrammen ska utvecklas.

Interpraktikstipendier

Antalet ansökningar om s.k. interpraktikstipendier för att finansiera praktikperioder utomlands, förmedlade via Internationella programkontoret för utbildningsområdet har under de senaste åren legat på en relativt låg nivå. För 2002 har riksdagen avsatt medel för 500 stipendiater och under första halvåret har

360 stipendier beviljats. Det betyder att antalet stipendier har ökat jämfört med motsvarande period föregående år, men förklaringen är i huvudsak att antalet avslagna ansökningar minskat avsevärt. Målgruppen för dessa stipendier är personer mellan 20 och 30 år som är eller riskerar att bli långtidsarbetslösa. I första hand avses personer med en svag utbildningsbakgrund utan större erfarenheter av vistelser, studier eller arbete utomlands. Regeringen ser anledning till att närmare granska i vilken grad stipendierna utnyttjas av den avsedda målgruppen.

Lönegarantiersättning

Antalet konkurser, liksom antalet anställda som berörs av företagskonkurser, har ökat kraftigt från budgetåret 2000 till första halvåret 2002. Antalet personer som fått lönegarantiersättning har också ökat kraftigt, liksom de genomsnittliga ersättningsnivåerna per person. Det kan antas att höjda ersättningsnivåer beror på att fler anställda finns vid företag i konkurs med relativt höga lönenivåer och med humankapital som störst värde i företaget. Dessa företag har inte så stora tillgångar att fördela till borgenärerna vid en konkurs, vilket påverkar kostnaderna för lönegarantiersättningen.

Med anledning bl.a. av Statskontorets rapport om en samlad administration av lönegarantin (1999:20) kommer regeringen att tillätta en utredning som skall föreslå en ny modell för lönegarantins finansiering. Modellen skall leda till en bibehållen eller förbättrad trygghet för arbetstagaren, ökad samhällsekonomisk effektivitet, en bättre fördelning av kostnader och risker mellan företag eller branscher samt en minskad belastning på de ofrentliga utgifterna.

Höjd utvecklingsersättning inom ungdomsgarantin

Regeringens förslag: Lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program ändras på så sätt att utvecklingsersättningen till deltagare i ungdomsgarantin höjs till 3 280 kronor per månad från och med den 1 januari 2003.

Skälen för regeringens förslag: I enlighet med vad regeringen aviserade i 2000 års eko-

nomiska vårproposition skall den lägsta ersättningen för aktivitetsstöd för dem som deltar i program, men som inte är berättigade till arbetslöshetsersättning successivt höjas 2001 – 2003. Ersättningen har stegvis höjts från 103 till 183 kronor per dag. Den lägsta nivån på aktivitetsstödet kommer 2003 att höjas till 223 kronor per dag. För att överensstämma med det lägsta aktivitetsstödet, som till skillnad från utvecklingsersättningen är skattepliktigt, föreslår regeringen att utvecklingsersättningen höjs till 3 280 kronor per månad. Förslaget påverkar inte ramen för utgiftsområdet. Förslaget föranleder en ändring i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Regeringens förslag: Ikraftträdandebestämmelserna i lagen (2002:545) om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och lagen (2002:543) om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor ändras på så sätt att lagarna skall träda i kraft den 1 juli 2003.

Ordet styrelsen skall bytas ut mot inspektionen i 91 § lagen (2002:543) om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen har i propositionen Tillsynen över arbetslöshetsförsäkringen (prop. 2001/02:151) föreslagit att en ny myndighet skall bildas för tillsynen över försäkringen, benämnd Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen. Inspektionen övertar med undantag för utbetalningen av statsbidrag, samtliga av AMS nuvarande uppgifter i förhållande till arbetslöshetskassorna. Detta har föranlett att lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor har ändrats. Ändringarna i lagarna skall enligt riksdagens beslut (bet. 2001/02:AU7, rskr. 2001/02:243) träda i kraft den 1 januari 2003. Regeringen gör emellertid bedömningen att ytterligare tid är nödvändigt för bildandet av Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen. Regeringen föreslår därför att ikraftträdandet av lagen (2002:545) om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och lagen (2002:543) om änd-

ring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor skjuts fram till den 1 juli 2003.

I 91 § första stycket lagen (2002:543) om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor skall ordet styrelse bytas ut mot inspektionen. Ändringen är föranledd av att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen skall överta uppgift som AMS ansvarat för.

4.9 Budgetförslag

4.9.1 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader

Tabell 4.7 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slags	Belopp	Slags	Belopp
2001	Utfall	4 416 765	Anslags- spara- rande	-1 954
2002	Anslag	4 517 058	Utgifts- prognos	4 456 408
2003	Förslag	4 621 614		
2004	Beräknat	4 724 111 ¹		

¹ Motsvarar 4 622 195 tkr i 2003 års prisnivå.

Ändamålet för anslaget avser kostnader för personal och lokaler samt andra förvaltningskostnader vid AMS, länsarbetsnämnderna, arbetsförmedlingarna samt de avgiftsfinansierade verksamheterna vid Arbetslivstjänster (ALT) och Aske kursgård. Under anslaget redovisas också IAESTE-praktik (The International Association for Exchange of Students for Technical Experience) som är ett utbytesprogram som skall medverka till att tekniker och naturvetare får en bättre internationell kompetens. IAESTE hanteras av Internationella programkontoret inom utbildningsområdet.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.8 Arbetslivstjänster, ALT

Tusental kronor

	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat
Utfall 2001	154 271	-155 062	-791
Prognos 2002	179 643	-170 643	9 000
Budget 2003	185 000	-185 000	0

ALT erbjuder mot avgift företag och myndigheter arbetslivsinriktad rehabilitering och insatser för att förebygga utslagning i arbetslivet. Målet för verksamheten är att medverka till att personer som står utanför arbetslivet skall kunna gå tillbaka till sitt tidigare arbete eller få ett annat arbete. Verksamheten visade en förlust på 791 000 kronor under budgetåret 2001. Vid halvåret 2002 hade resultatet dock vänt till ett överskott på 8,3 miljoner kronor.

Tabell 4.9 Aske kursgård

Tusental kronor

	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat
Utfall 2001	22 536	-22 466	70
Prognos 2002	23 850	-23 465	385
Budget 2003	24 000	-23 500	500

Verksamheten vid Aske kursgård är avgiftsfinansierad. Resultatet uppgick under budgetåret 2001 till 70 000 kronor. Det överskott som tidigare ackumulerats får användas i verksamheten.

Tabell 4.10 Tjänsteexport

Tusental kronor

	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat
Utfall 2001	12 205	-9 885	2 320
Prognos 2002	1 852	-2 348	-495
Budget 2003	21 159	-15 394	5765

Tjänsteexporten har gjort att AMV har sedan 1990-talet spelat en aktiv part i ett flertal utvecklingsprojekt i samverkan med arbetsmarknadsmyndigheter i framförallt Central- och Östeuropa. Regeringen har beslutat om undantag från kravet i Tjänsteexportsförordningen (1992:192) om full kostnadstäckning för projekt som bedrivs inom ramen för s.k. Twinningprojekt som bedrivs i kandidatländer till EU. AMS får för dessa projekt belasta anslaget 22:1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader* för att täcka kostnader som inte ersätts från EU. Tjänsteexporten visade ett överskott på drygt 2 miljoner kronor budgetåret 2001.

Regeringens överväganden

Utbetalning av reseersättning flyttas från Riksförsäkringsverket (RFV) och försäkringskassorna till AMS

RFV och försäkringskassorna sköter för närvarande administrationen av utbetalningen av den av AMV beslutade reseersättningen till personer med arbetshandikapp. AMS sköter administrationen av utbetalningen av sådan ersättning till övriga arbetsökande. Ur administrativ synpunkt är det en fördel att samla utbetalningarna av reseersättningarna hos en myndighet, i detta fall AMS, och regeringen kommer därför att besluta om detta. I betänkandet Utbetalningen av aktivitetsstödet (SOU 2001:81) föreslogs även denna förändring. Betänkandet har remissbehandlats. Inga remissinstanser har haft invändningar mot förslaget. Remissyttrandena finns tillgängliga i Regeringskansliet (Näringsdepartementet) (dnr N2001/9612/A). Överflyttningen av administrationen genomförs med start den 1 januari 2003. Anslaget ökas därför med 1 miljon kronor samtidigt som det under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp uppförda anslaget 19:8 Allmänna försäkringskassor minskas med motsvarande belopp.

Tillsynen över arbetslöshetsförsäkringen

En viktig grund för att hävda arbets- och kompetenslinjen i arbetsmarknadspolitiken är att arbetsförmedlingen kontrollerar att de arbetsökande står till arbetsmarknadens förfogande. Regeringen har därför betonat vikten av att förstärka arbetsförmedlingens kontrollfunktion. Under budgetåret 2002 har 15,2 miljoner kronor av anslaget avsatts för AMS tillsyn av arbetslöshetsförsäkringen samt för AMS verksamhet i samband med överklagande av beslut om arbetslöshetsersättning eller medlemskap i arbetslöshetskassa.

Som har framgått i avsnitt 4.8 och 4.9.12 kommer en ny myndighet för tillsynen över arbetslöshetsförsäkringen att inrättas under 2003. Den nya myndigheten, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, kommer att överta flertalet av AMS uppgifter vad gäller tillsynen över arbetslöshetsförsäkringen. Det betyder att resurser kommer att behöva föras från

AMV till inspektionen under 2003. Själva kontrollen av att ersättningstagarna står till arbetsmarknadens förfogande kommer dock även fortsättningsvis att skötas av arbetsförmedlingen. Regeringen har nyligen tillsatt en särskild utredare med uppdrag att förbereda och genomföra inrättandet av inspektionen (dir. 2002:111). Utredaren skall också göra en mer exakt beräkning av de nuvarande kostnaderna hos AMS för verksamhet som skall flyttas till den nya myndigheten. Utredaren skall redovisa detta senast den 15 januari 2003. Regeringen återkommer därför i tilläggsbudgeten i anslutning till nästa års ekonomiska vårproposition med förslag om överföring av medel från AMV till inspektionen.

Avslutsdeklaration för mål 3 och Equal

I samband med att programperioden 2000–2006 för EG:s strukturfonder avslutas skall medlemsstaterna lämna s.k. avslutsdeklarationer till EG-kommissionen. Deklarationerna skall utgöra en sammanställning av slutsatserna från de kontroller som genomförts och bedöma giltigheten i ansökan om slutbetalning samt lagligheten och korrektheten i det som berörs av de slutliga intygen om utgifterna. Under föregående programperiod har RRV haft i uppgift att utfärda slutliga revisionsutlåtanden för samtliga strukturfondsprogram. Eftersom RRV kommer att upphöra vid utgången av 2002 avser regeringen att från 2003 ge internrevisionen vid AMS och vid Länsstyrelsen i Gävleborgs län i uppdrag att utfärda avslutsdeklarationer för strukturfondsprogrammen. Uppdraget till AMS avser Europeiska socialfondens mål 3 och Equal och till Länsstyrelsen i Gävleborgs län övriga program. För att täcka de tillkommande utgifterna för uppdraget har därför anslaget ökat med 1 600 000 kronor. Samtidigt minskas anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* med motsvarande belopp.

Därutöver har anslagsnivån justerats i syfte att begränsa statlig konsumtion, se volym 1, avsnitt 6.2.1.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 4 621 614 000 kronor för budgetåret 2003 samt att 15 650 000 kronor av inflytande arbetsmarknadsavgifter får användas för tillsynen av arbetslöshetsförsäkringen m.m.

Tabell 4.11 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för anslag 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	4 517 058	4 517 058
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	130 528	232 986
Beslut	-28 572	-28 533
Överföring från andra anslag	2 600	2 600
Övrigt	0	0
Förslag/beräknat anslag	4 621 614	4 724 111

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.9.2 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Tabell 4.12 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagsnamn	Belopp	Notering	Belopp
2001	Utfall	35 956 502	Anslags-sparande	1 957 645
2002	Anslag	35 923 000	Utgifts-prognos ¹	36 637 000
2003	Förslag	36 363 000		
2004	Beräknat	35 562 000		

¹ Varav minskning med 100 miljoner kronor på tilläggsbudget i denna proposition.

Ändamålen för anslaget är i huvudsak arbetslöshetsersättning vid öppen arbetslöshet och aktivitetsstöd för personer som deltar i arbetsmarknadspolitiska program. Aktivitetsstöd får även användas för viss nationell medfinansiering som svarar mot utbetalningar från anslaget 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006*. Likaså får aktivitetsstöd användas för medfinansiering av regionala tillväxtavtal för insatser som ryms inom ramen för de arbetsmarknadspolitiska reglerna och med utgångspunkt i de mål och prioriteringar som finns uppsatta för arbetsmarknadspolitiken. Av medlen under anslaget får högst 400 miljoner kronor användas för utgifter enligt ändamålet för anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader*. Syftet är att AMV skall kunna ha en viss flexibilitet i medelsanvändningen i avvägningen mellan programplatser med aktivitetsstöd och upphandling av arbetsmarknadsutbildning m.m. Utgifterna påverkas främst av den öppna arbetslösheten och omfattningen på program-

men samt ersättningsnivåerna. Aktivitetsstödet motsvarar den arbetslöshetsersättning som deltagarna skulle ha fått om de varit öppet arbetslösa. De som inte är berättigade till arbetslöshetsersättning får från och med nästa år 223 kronor per dag i aktivitetsstöd.

Bidrag till arbetslöshetsersättning

Utgifterna för arbetslöshetsersättning har fortsatt att minska. Under 2001 utbetalades 23 049 miljoner kronor vilket var hela 9 202 miljoner kronor mindre än under 2000. Trots att den högsta ersättningen och grundbeloppet höjdes den 2 juli 2001, bidrog ändå den lägre arbetslöshetsnivån och ett lägre uttag av ersättningsdagar till att utgifterna minskade. Utöver detta tillkom även utgifter för statliga ålderspensionsavgifter om 2 614 miljoner kronor samt utjämningsavgiften om 65,9 miljoner kronor. Under 2001 utbetalades ersättning för totalt 43,7 miljoner ersättningsdagar, vilket är en minskning med 22 procent jämfört med 2000. Antalet öppet arbetslösa minskade under samma period med närmare 14 procent. Enligt arbetskraftsundersökningen (AKU) var i genomsnitt drygt 175 000 personer öppet arbetslösa under 2001. Enligt AMS var i genomsnitt cirka 190 000 personer öppet arbetslösa registrerade vid arbetsförmedlingen under 2001 och av dessa hade drygt 75 procent rätt till inkomstrelaterad arbetslöshetsersättning medan drygt åtta procent hade rätt till grundbeloppet i arbetslöshetsförsäkringen. Deltidsarbetslösheten har fortsatt att minska och uppgick under 2001 till i genomsnitt 98 300 personer vilket var närmare 17 procent eller cirka 19 500 personer färre än jämfört med 2000. Av dessa hade 90 procent rätt till inkomstrelaterad ersättning och fyra procent hade rätt till grundbeloppet. Även antalet timanställda har minskat och uppgick i genomsnitt till 75 000 år 2001, vilket är en minskning med drygt 9 200 personer eller elva procent jämfört med 2000. Cirka 80 procent av de timanställda hade rätt till inkomstrelaterad ersättning och knappt nio procent hade rätt till grundbeloppet.

Under det första halvåret 2002 har 10 795 miljoner kronor utbetalats från arbetslöshetskassorna. Trots högre ersättningsnivåer under 2002 är utgifterna endast 0,3 procent högre än under motsvarande period år 2001. Den 1 juli 2002 har en ytterligare höjning av

ersättningsnivåerna i arbetslöshetsförsäkringen gjorts. Under de första hundra dagarna kan den som har rätt till inkomstrelaterad ersättning få högst 730 kronor per dag. Ersättningen från och med dag 101 är maximalt 680 kronor om dagen. Grundbeloppet har höjts till 320 kronor per dag. Motsvarande höjningar har även gjorts av aktivitetsstödet. Regeringen beräknar att i genomsnitt 174 000 personer per månad kommer att vara öppet arbetslösa under budgetåret 2002.

Av anslagssparandet från 2001 har 1 345 miljoner kronor tagits i anspråk för aktivitetsstöd under 2002.

Aktivitetsstöd

Under 2001 deltog i genomsnitt 111 500 personer per månad i arbetsmarknadspolitiska program. Av dem hade 89 700 personer aktivitetsstöd. Övriga var antingen anställda med anställningsstöd eller uppbar ersättning från kommunerna inom det kommunala ungdomsprogrammet eller ungdomsgarantin. Jämfört med budgetåret 2000 var det totala antalet deltagare 1 000 färre och antalet med aktivitetsstöd 3 000 färre. Utgifterna för aktivitetsstöd var 9 303 miljoner kronor 2001. Utöver detta tillkom statliga ålderspensionsavgifter på 924 miljoner kronor samt att 400 miljoner kronor under anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* använts till aktivitetsstöd. De totala utgifterna för aktivitetsstöd uppgick till 10 498 miljoner kronor 2000. De totala utgifterna för aktivitetsstödet har därmed ökat med drygt 100 miljoner kronor i förhållande till 2000. Att kostnaderna för aktivitetsstödet ökat trots att antalet personer med aktivitetsstöd minskat beror på att ersättningsnivåerna höjdes under 2001. Förutom de höjningar som motsvarar höjningarna inom arbetslöshetsförsäkringen har även ersättningen till programdeltagare som inte är berättigade till arbetslöshetsersättning höjts till 183 kronor per dag den 1 januari 2002. Den 1 juli 2002 gjordes ytterligare höjningar av arbetslöshetsersättningen och aktivitetsstödet. Därutöver kommer den lägsta nivån för aktivitetsstödet att höjas till 223 kronor per dag 2003. Under första halvåret 2002 har 5 490 miljoner kronor betalats ut i aktivitetsstöd. Det är drygt 100 miljoner kronor mer än första halvåret 2001.

Friår

Regeringen har initierat en försöksverksamhet med ett s.k. friår under perioden 2002–2004. Utgifterna för försöksverksamheten har under utgiftsområdet beräknats till 65 miljoner kronor årligen. Beloppet avser nettoutgifterna, dvs. bruttoutgifterna för ersättningen till anställda som tar friår reducerat med de beräknade minskade utgifterna för arbetslöshetsersättning för de arbetslösa som får vikariera för friårslediga. Bruttoutgifterna under anslaget beräknas till 159 miljoner kronor per år.

Regeringens överväganden

Budgetåret 2000 infördes ett bemyndigande för det tidigare under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv uppförda anslaget A 2 Arbetsmarknadspolitiska åtgärder avseende utgifter för konjunkturberoende program. Dåvarande anslag belastades med utgifter både för aktivitetsstöd och övriga utgifter i form av köp av arbetsmarknadsutbildning m.m. Sedan 2001 beräknas utgifter för aktivitetsstöd under samma anslag som för bidrag till arbetslöshetsersättning. Behov av bemyndigande för bidrag till arbetslöshetsersättning har inte varit aktuellt i likhet med utgifter för andra transfereringsanslag. Utgifterna för aktivitetsstöd motsvarar den arbetslöshetsersättning deltagarna skulle haft om de varit öppet arbetslösa, förutom för dem som inte är berättigade till arbetslöshetsersättning som från och med 2003 erhåller 223 kronor per dag i aktivitetsstöd. Beslut om aktivitetsstöd omfattar i regel sexmånadersperioder. Regeringen anser därför att något bemyndigande om ekonomiska åtaganden för aktivitetsstöd inte är nödvändigt och avstår därför från att begära ett sådant bemyndigande.

Vid medelsberäkningen har regeringen tagit hänsyn till riksdagens beslut med anledning av 2002 års ekonomiska vårproposition, antagandena om den ekonomiska utvecklingen enligt den reviderade finansplanen för 2003 samt förslagen under avsnitt 4.8. Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att riksdagen anvisar ett ramanslag om 36 363 000 000 kronor för budgetåret 2003. Av detta belopp beräknas 23 507 miljoner kronor för bidrag till arbetslöshetsersättning, 9 666 miljoner kronor för aktivitetsstöd samt 3 189 miljoner kronor för statliga ålderspensionsavgifter.

Tabell 4.13 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för anslag 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Tusental kronor		
	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	36 023 000	36 023 000
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut	2 854 000	3 350 000
Övriga makroekonomiska förut-sättningar	903 000	-564 000
Volym	-3 417 000	-3 247 000
Överföring till/från andra anslag	0	0
Övrigt	0	0
Förslag/beräknat anslag	36 363 000	35 562 000

4.9.3 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader

Tabell 4.14 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2001	Utfall	5 033 713	Anslags-sparande	509 247
2002	Anslag	4 652 582	¹ Utgifts-prognos	4 923 130
2003	Förslag	4 708 812		
2004	Beräknat	4 235 557	¹	

¹ Varav minskning med 30 miljoner kronor på tilläggsbudget i denna proposition

Ändamålen för anslaget är i huvudsak köp av arbetsmarknadsutbildning, flyttningsbidrag och övriga kringkostnader vid arbetsmarknadspolitiska program. Anslaget får användas för viss nationell medfinansiering som svarar mot utbetalningar från anslaget 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006*. Anslaget får även användas för medfinansiering av regionala tillväxtavtal och lokala utvecklingsavtal inom storstadspolitiken för insatser som ryms inom ramen för de ar-

betsmarknadspolitiska reglerna och med utgångspunkt i de mål och prioriteringar som gäller för arbetsmarknadspolitiken. Under åren 2002 till 2004 har 100 miljoner kronor per år avsatts för insatser som syftar till att minska deltidsarbetslösheten. Av anslaget får högst 400 miljoner kronor användas för ändamål enligt anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd*. Syftet är att AMV skall kunna ha en viss flexibilitet i medelsanvändningen i avvägningen mellan programplatser med aktivitetsstöd och upphandling av arbetsmarknadsutbildning m.m.

Utgifterna för köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader uppgick 2001 till 4 955 miljoner kronor. Av dem användes 400 miljoner kronor till aktivitetsstöd. Utgifterna för arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader var 200 miljoner kronor lägre än 2000. Detta förklaras främst av att antalet deltagare i arbetsmarknadspolitiska program minskat i förhållande till 2000. Under första halvåret 2002 utbetalades 2 065 miljoner kronor för köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader. Det är drygt 300 miljoner kronor mindre än första halvåret 2001.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Arbetsmarknadspolitiska program löper i normalfallet under cirka sex månader. Det innebär att åtaganden under anslaget medför utgifter kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att för 2003 besluta om åtaganden under anslaget som medför framtida utgifter.

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för anslaget under 2003 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter om högst 3 000 000 000 kronor under 2004 – 2006.

Tabell 4.15 Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	2001 utfall	2002 prognos	2003 beräknat	2004 beräknat
Utestående åtaganden vid årets början	1 708 482	1 308 142	1 308 142	1 308 142
Nya åtaganden	903 385	955 000	955 000	955 000
Infriade åtaganden *	-1 303 725	-955 000	-955 000	-955 000
Utestående åtaganden vid årets slut	1 308 142	1 308 142	1 308 142	1 308 142
Erhållen/föreslagen bemyndiganderam	3 700 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000

* Utgiftsutfall till följd av ingångna förpliktelser.

Regeringens överväganden

Vid medelsberäkningen har regeringen tagit hänsyn till riksdagens beslut med anledning av 2002 års ekonomiska vårproposition, antagandena om den ekonomiska utvecklingen enligt den reviderade finansplanen samt förslagen under avsnitt 4.8. I anslagsnivån för 2002 ingår en minskning av anslaget med 1 484 miljoner kronor med anledning av att anställningsstöden utgår som en kreditering av arbetsgivarnas skattekonto och belastar statsbudgetens inkomstsida.

Anställningsstödet som lämnas inom den pågående försöksverksamheten med anställningsstöd kombinerat med vård och omsorgsutbildning utgår i form av en skattekreditering på arbetsgivarens skattekonto och innebär därför minskade inkomster på statsbudgetens inkomstsida om 30 miljoner kronor. För att finansiera de minskade inkomsterna minskas därför anslaget med motsvarande belopp. Anslaget har minskats med 70 miljoner kronor för att finansiera utökade insatser för att minska ohälsan. För att finansiera det utökade resursbehovet för att utfärda s.k. avslutsdeklarationer för strukturfondsprogrammen överförs 1 600 000 kronor till anslaget 22:1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader* och 270 000 kronor till det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande uppförda anslaget 32:1 *Länstytrelserna*. Överföring från anslaget har också gjorts med 521 000 kronor till anslaget 22:10 *Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten* för finansieringen av ett ökat resursbehov under detta anslag. Överföring till anslaget har gjorts med 7,5 miljoner kronor från det under utgiftsområde 16 Utbildning och universitets-

forskning uppförda anslaget 25:14 *Bidrag till viss verksamhet inom vuxenutbildning* och med 2,5 miljoner kronor från det under utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar uppförda anslaget 10:2 *Integrationsåtgärder* för att finansiera insatser inom ramen för den pågående satsningen som syftar till att öka sysselsättningen bland invandrare. Vidare överförs till anslaget 2 532 000 kronor från utgiftsområde 24 Näringsliv som avsett tillfälligt utökade stödet för kooperativ utveckling samt 57 520 000 kronor inom utgiftsområdet som avsett delfinansiering av de tillfälligt utökade resurser för kompetensutvecklingsatsningen inom Europeiska socialfonden mål 3.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att riksdagen anvisar ett ramanslag om 4 708 812 000 kronor för budgetåret 2003.

Tabell 4.16 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för anslag 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	4 682 582	4 682 582
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut	-100 000	-73 000
Övriga makroekonomiska förutsättningar	58 569	-365 687
Volym	0	0
Överföring till/från andra anslag	67 661	-8 338
Övrigt	0	0
Förslag/beräknat anslag	4 708 812	4 235 557

4.9.4 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade

Tabell 4.17 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Slagslag	Belopp
2001	Utfall	6 327 757	Anslags-sparande	647 851
2002	Anslag	6 435 492 ¹	Utgifts-prognos	6 850 426
2003	Förslag	7 185 857		
2004	Beräknat	7 245 715		

¹ Varav minskning med 704 000 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 2002.

Ändamålet för anslaget är statsbidrag till skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA), anställningar med lönebidrag, särskilt introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS), projektmedel för personer med arbetshandikapp och stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen m.m. Anslaget får även användas för viss nationell medfinansiering som svarar mot utbetalningar från anslaget 22:6 *Europeiska socialfonden m.m.* för perioden 2000–2006. Utgifterna under anslaget påverkas främst av omfattningen av lönebidrag och OSA samt av den genomsnittliga bidragsnivån för dessa stödformer. Syftet med bidragen är att arbetssökande personer med arbetshandikapp skall ges samma möjligheter att delta i arbetslivet som personer utan arbetshandikapp.

Budgetåret 2001 anvisades 7,1 miljarder kronor under anslaget.

Under budgetåret 2001 har i genomsnitt 56 800 personer tagit del av lönebidrag eller OSA per månad. Totalt påbörjade 18 200 personer en anställning med lönebidrag eller OSA under året. Detta motsvarar ungefär 1 500 nya anställningar per månad.

Tabell 4.18 Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	2001 utfall	2002 prognos	2003 beräknat	2004 beräknat
Utestående åtaganden vid årets början	3 999 037	3 970 183	3 970 183	4 370 183
Nya åtaganden	3 280 262	3 500 000	3 500 000	3 500 000
Infriade åtaganden *	-3 309 116	-3 500 000	-3 100 000	-3 100 000
Utestående åtaganden vid årets slut	3 970 183	3 970 183	4 370 183	4 770 183
Erhållen/föreslagen bemyndiganderam	7 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000

* Utgiftsutfall till följd av ingångna förpliktelser.

Omfattningen av anställning med lönebidrag och OSA har under 2001 varit lägre än planerat vilket ledde till ett anslagsparande på 648 miljoner kronor.

Mot denna bakgrund beslutades på tilläggsbudget till statsbudgeten i samband med 2002 års ekonomiska vårproposition att minska anslaget 22:4 med 704 miljoner kronor (prop. 2001/02:100, bet. 2001/02:FiU21, rskr. 2001/02:326). Samtidigt ökades anslaget 22:11 *Bidrag till lönegarantiersättning* samt det under utgiftsområde 15 Studiestöd uppförda anslaget 25:4 Vuxenstudiestöd m.m. för att täcka de ökade resursbehoven under dessa anslag.

Innevarande år har volymerna ökat kraftigt. Volymökningen måste dock begränsas så att omfattningen av lönebidrag och OSA i början av nästa budgetår ligger i nivå med resursutrymmet på anslaget. Därför beräknas anslaget inte kunna utnyttjas fullt ut innevarande år.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Beslut om särskilda insatser för personer med arbetshandikapp omfattar normalt sett högst ett år. Det innebär att åtaganden under anslaget kan medföra kostnader för kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att för 2003 besluta om åtaganden under anslaget som medför framtida utgifter.

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för anslaget under 2003 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter om högst 6 000 000 000 kronor under 2004–2006.

Regeringens överväganden

Det genomsnittliga antalet anställningar med lönebidrag och inom OSA fortsätter att öka successivt. Under det andra kvartalet 2001 fanns det i genomsnitt 56 300 anställda med lönebidrag eller OSA per månad. Vid det andra kvartalet 2002 hade motsvarande siffra stigit till närmare 61 000 anställda. Fördelningen mellan kvinnor och män har varit oförändrad under den perioden och uppgått till 39 procent kvinnor och 61 procent män.

Antalet arbetslösa med arbetshandikapp anmälda på arbetsförmedlingen har fortsatt att minska. Under första kvartalet 2001 fanns det i genomsnitt 18 600 personer med arbetshandikapp registrerade som arbetslösa på arbetsförmedlingen i landet. Antalet har successivt minskat till i genomsnitt 14 300 under andra kvartalet 2002. Förutom att fler fått en anställning med lönebidrag eller OSA är en stark bidragande orsak en hög prioritering av personer med arbetshandikapp till de konjunkturberoende programmen. I genomsnitt under 2001 hade 19 procent av de arbets sökande i konjunkturberoende program ett arbetshandikapp medan deras andel av de arbetslösa uppgick till tio procent.

I regleringsbrevet för 2002 begärde regeringen av AMS en återrapportering om statistik avseende stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen, stöd till personligt biträde, särskilt introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS) samt särskilt stöd vid start av näringsverksamhet. AMS har fr.o.m. januari 2002 infört ett uppföljningssystem på individnivå för dessa stödformer. Enligt AMS rapportering har 1 315 personer fått ta del av SIUS mellan januari och juni 2002 varav 527 kvinnor och 788 män. Det finns för närvarande cirka 200 SIUS-konsulenter. Stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen hade den näst största omfattningen. Under perioden fick 1 040 personer ta del av stödet varav 620 kvinnor och 420 män. Stöd till personligt biträde fick 660 personer under perioden varav 211 kvinnor och 449 män. Minst antal personer fick särskilt stöd vid start av näringsverksamhet (188 personer, varav 71 kvinnor och 117 män). Könsfördelningen i de mindre stöden är ungefär densamma som för lönebidrag, med undantag för stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen där det omvända förhållandet mellan könen råder.

Regeringen avser att permanenta försöksverksamheten Kulturarvs-IT från och med den 1 januari 2003. Verksamhetens syfte är att dels göra kulturarvet tillgängligt, dels erbjuda meningsfullt arbete till personer med mycket omfattande arbetshandikapp i enlighet med 29 § 2:a stycket förordningen (2000:630) om särskilda insatser för personer med arbetshandikapp.

Arbetsförmedlingen förfogar över platserna vid Kulturarvs-IT på så vis att anställning sker i samråd mellan förmedlingen och respektive arbetsplats men anvisningen görs av arbetsförmedlingen.

Under försöksverksamheten har särskilda villkor gällt när det gäller lönebidragen. Inga omprövningar av bidragsstorleken har gjorts. När Kulturarvs-IT övergår i ordinarie verksamhet skall dock regelverket för lönebidrag följas och därmed skall det ske regelbundna omprövningar av bidragsstorleken. Anställningar inom Kulturarvs-IT är avtalsenliga med löner och andra förmåner motsvarande de i branschen förekommande.

Totalt arbetar cirka 200 personer inom projektet Kulturarvs-IT, varav ca fem personer på vart och ett av läns museerna och ca 45 personer totalt inom Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna, som bedriver verksamhet på orterna Kiruna, Grängesberg och Ulrikfors. Därtill kommer ett antal arbetsledare på varje arbetsplats. Verksamheten skall så långt det är möjligt finnas i alla län. Om det i något län visar sig omöjligt att anordna Kulturarvs-IT vid ett museum får inte verksamheten ökas i ett annat län.

Försöksverksamheten har bedrivits i samverkan mellan Riksantikvarieämbetet, Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna och AMV på uppdrag av regeringen. Arbetsgivaransvaret har legat på Riksantikvarieämbetet respektive Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna. Under projektiden har 15,5 miljoner kronor årligen avsatts under anslaget för verksamheten. Medlen har till största delen varit avsedda för arbetsledarnas löner men en mindre del har fått nyttjas för administrativa kostnader av Riksantikvarieämbetet. Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna skall även fortsättningsvis ha arbetsgivaransvaret men för dem som varit verksamma vid museerna övergår anställningen från Riksantikvarieämbetet till respektive museum. Riksantikvarieämbetet skall

dock ha kvar ett samordningsansvar för den del av Kulturarvs-IT som bedrivs vid museerna. Från och med 2003 överförs 13 miljoner kronor av anslaget till utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid för löner för arbetsledare och administrativa kostnader för Kulturarvs-IT.

Oberoende av konjunkturen har personer med arbetshandikapp svårare att få arbete än personer utan arbetshandikapp. Regeringen aviserade därför i budgetpropositionen för 2002 (prop. 2001/02:1) en samlad översyn av hur arbetshandikappade personers ställning skall kunna stärkas på framtidens arbetsmarknad. Regeringen tillkallade i mars 2002 en särskild utredare med uppgift att analysera de arbetsmarknadspolitiska programmen, anställning med lönebidrag, skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA) och särskilt stöd vid start av näringsverksamhet (dir. 2002:22). Utredaren skall redovisa sitt uppdrag senast den 22 september 2003.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 7 185 857 000 kronor under 2003.

Tabell 4.19 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för anslag 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	7 139 492	7 139 492
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut	0	0
Övriga makroekonomiska förutsättningar	59 365	119 223
Volym	0	0
Överföring till/från andra anslag	-13 000	-13 000
Övrigt	0	0
Förslag/beräknat anslag	7 185 857	7 245 715

4.9.5 22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Tabell 4.20 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2001	Utfall	95 460	Anslags-sparande	2 268
2002	Anslag	92 400	Utgifts-prognos	93 935
2003	Förslag	94 133		
2004	Beräknat	96 250 ¹		

¹ Motsvarar 94 133 tkr i 2003 års prisnivå.

Ändamålet för anslaget är förvaltningskostnader vid Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) och kostnader för medfinansiering av s.k. tekniskt stöd inom de berörda programmen.

Svenska ESF-rådet är förvaltningsmyndighet för Europeiska socialfondens mål 3 och gemenskapsinitiativet Equal under programperioden 2000–2006. Inom myndigheten finns en regional organisation som samråder med regionala partnerskap i sitt arbete med mål 3.

Regeringens överväganden

Mål 3 och Equal har en nyskapande karaktär och återfinns i skärningspunkten mellan flera politikområden. Programmen skall dessutom ha ett mervärde i förhållande till ordinarie insatser. Mot denna bakgrund har Svenska ESF-rådet och andra aktörer inom programmen en viktig roll i att sprida och ta till vara resultaten, bl.a. genom att visa på utvecklingsområden för den nationella politiken.

Anslagsnivån har justerats i syfte att begränsa statlig konsumtion, se volym 1, avsnitt 6.2.1

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 94 133 000 kronor för budgetåret 2003.

Tabell 4.21 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för anslag 22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	92 400	92 400
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	2 397	4 529
Beslut	-664	-679
Överföring till/från andra anslag		
Övrigt		
Förslag/beräknat anslag	94 133	96 250

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.9.6 22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006

Tabell 4.22 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2001	Utfall	680 679		1 619 902
2002	Anslag	1 721 460	Utgifts-prognos	1 727 250
2003	Förslag	1 533 000		
2004	Beräknat	1 538 000		

Under anslaget redovisas utbetalningarna av stöd från Europeiska socialfonden för programperioden 2000–2006. Utbetalningarna avser delfinansiering av insatser inom strukturfondsmålen 1, 2 och 3 samt gemenskapsinitiativet Equal. Från anslaget bekostas även den statliga medfinansieringen av insatsområdet Kompetensutveckling för sysselsatta i mål 3 och motsvarande åtgärd i mål 1. AMS är utbetalande myndighet för mål 3 och Equal. Fem

länsstyrelser ansvarar för utbetalningarna inom målen 1 och 2, som delfinansieras av flera strukturfonder.

Socialfondsmedlen inom de fyra programmen uppgår till totalt 1 042 miljoner euro, eller cirka 8 900 miljoner kronor, under programperioden. Efter vissa oförutsedda fördröjningar i startskedet av programmen, vilka bidragit till ett betydande anslagssparande, har medlen in-tecknats genom beslut i snabb takt. De beslutade socialfondsmedlen uppgick t.o.m. april 2002 till totalt cirka 2 600 miljoner kronor, vilket motsvarar 29 procent av den totala ramen. Utbetalningstakten är nu relativt hög. Från årets början t.o.m. juli har totalt 1 055 miljoner kronor, inklusive den berörda statliga medfinansieringen, betalats ut under anslaget. Regeringen beräknar att totalt 1 727 miljoner kronor kommer att betalas ut under året.

En övergripande redovisning av samtliga strukturfondprogram lämnas inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Verksamheten inom strukturfondsprogrammen är av långsiktig karaktär och omfattar bl.a. fleråriga projekt. Åtaganden under anslaget medför således kostnader för kommande budgetår. Regeringen föreslår därför att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2003 ingå ekonomiska åtaganden under anslaget som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter om högst 5 000 miljoner kronor under 2004–2008.

Tabell 4.23 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	2001 utfall	2002 prognos	2003 beräknat	2004 beräknat
Utestående åtaganden vid årets början	368 600	2 280 100	3 664 600	-
Nya åtaganden	2 205 400	2 648 700	1 900 000	-
Infriade åtaganden *	-293 900	-1 264 200	-1 245 100	-1 301 700
Utestående åtaganden vid årets slut	2 280 100	3 664 600	4 319 500	-
Erhållen/föreslagen bemyndiganderam	2 500 000	4 000 000	5 000 000	-

* Utgiftsutfall till följd av ingångna förpliktelser.

Regeringens överväganden

För insatsområdet Kompetensutveckling för sysselsätta i mål 3, inklusive motsvarande åtgärd i mål 1, har för åren 2000–2002 avsatts totalt cirka 2 600 miljoner kronor. Beloppet omfattar till lika delar socialfondsmedel och statlig medfinansiering. Privat medfinansiering om totalt cirka 4 900 miljoner kronor tillkommer. I nuvarande finansieringsplan i programdokumentet för mål 3, vilken återspeglas i beräkningarna för anslaget, är en minskning av satsningen med cirka en femtedel planerad fr.o.m. 2003. Enligt programdokumentet skall emellertid en utvärdering ligga till grund för utformningen av kompetensutvecklingen för sysselsätta efter 2002. På regeringens uppdrag har RRV i mars 2002 lämnat en sådan utvärdering. Utvärderingen tyder som redovisats på ett hittills framgångsrikt genomförande av satsningen. Mot bakgrund av de positiva utvärderingsresultaten anser regeringen att kompetensutvecklingen för sysselsätta i målen 1 och 3 fortsatt under programperioden bör ha en bibehållen nivå jämfört med åren 2000–2002. Under förutsättning att övervakningskommittéerna föreslår en bibehållen nivå på satsningen och EG-kommissionen därefter fastställer nödvändiga förändringar av finansieringsplanen för mål 3, bör anslaget för programperioden som helhet – jämfört med tidigare beräkningar – ökas med totalt cirka 290 miljoner kronor för den statliga medfinansieringen av satsningen. Då utbetalningar sker t.o.m. 2008 och betydande anslagssparande beräknas under anslaget under de närmaste åren bedömer regeringen nu att medlen behöver anvisas först 2007.

Åtgärden Lokalt projektstöd i mål 3, och motsvarande åtgärd i mål 1, syftar till att stärka lokala initiativ för att skapa sysselsättning. Projekten bedrivs av lokala aktörer, bl.a. inom den sociala ekonomin, med små finansiella förutsättningar att utarbeta projekt. Enligt det av EG-kommissionen fastställda programdokumentet för mål 3 kan socialfondsbidraget för dessa projekt uppgå till 100 procent. Kommissionens regler för stödberättigande utgifter innebär emellertid att bidraget inte får täcka momskostnader i de fall där projektens alla övriga utgifter finansieras av EU. Detta medför att projekten, i motsats till i programmet angivna förutsättningar, inte kan få full

kostnadstäckning av socialfondsbidraget. Regeringen föreslår mot denna bakgrund att anslaget får användas för statlig medfinansiering med 25 procent av åtgärden Lokalt projektstöd i mål 3 och motsvarande åtgärd i mål 1. Sådan medfinansiering tillsammans med socialfondsbidraget kan sammantaget innebära att projekten får täckning för samtliga kostnader. Det vidgade ändamålet beräknas öka utgifterna under anslaget med totalt cirka 43 miljoner kronor för resterande del av programperioden. Ytterligare medel för ändamålet bör av samma skäl som för den statliga medfinansieringen av kompetensutvecklingen för sysselsätta anslås först 2007.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om totalt 1 533 000 000 kronor.

Tabell 4.24 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för anslag 22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	1 721 460	1 721 460
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut	-188 460	-183 460
Överföring till/från andra anslag		
Övrigt		
Förslag/beräknat anslag	1 533 000	1 538 000

4.9.7 22:7 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering

Tabell 4.25 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2001	Utfall	18 495	Anslags-sparande	6 099
2002	Anslag	20 596	Utgifts-prognos	26 028
2003	Förslag	20 903		
2004	Beräknat	21 367 ¹		

¹ Motsvarar 20 903 tkr i 2003 års prisnivå

Ändamålet för anslaget avser kostnader för projekt, personal, lokaler och andra förvaltningskostnader vid Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU). IFAU:s uppgift är att främja, stödja och genomföra utvärderingsstudier av arbetsmarknadspolitiskt motiverade åtgärder, arbetsmarknadens funk-

tionssätt samt att bedriva utvärdering av effekterna på arbetsmarknaden av åtgärder inom utbildningsväsendet. Anslagssparandet beror huvudsakligen på att institutet har beviljat bidrag till extern forskning som ännu inte utbetalats.

Under 2001 har IFAU publicerat 32 rapporter, 27 från projekt drivna med egen personal och 5 från extern forskning. Det finns totalt 56 pågående projekt. Under 2001 har IFAU genomfört 39 seminarier i egen regi och personal från IFAU har deltagit i ett stort antal konferenser och workshops i Sverige och utomlands. IFAU har på kort tid etablerats som ett kunskapscentrum inom arbetsmarknadsområdet. Delegationer från EU, IMF och OECD ser IFAU som en naturlig svensk kontaktpunkt.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

IFAU:s styrelse behandlar ansökningar om bidrag till forskning vid andra institutioner två gånger per år, i april och november. Varje år beviljas bidrag på upp till 5,6 miljoner kronor till projekt som ofta pågår längre än ett budgetår. Det innebär att åtagande under anslaget ofta medför utgifter kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att besluta om åtaganden som medför framtida utgifter. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för anslaget under 2003 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter om högst 7 miljoner kronor 2004 – 2006.

Tabell 4.26 Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	2001 utfall	2002 prognos	2003 beräknat	2004 beräknat
Utestående åtaganden vid årets början	4 464	5 072	6 000	6 400
Nya åtaganden	5 278	6 000	6 000	6 000
Infriade åtaganden *	-4 670	-5 072	-5 600	-5 600
Utestående åtaganden r vid årets slut	5 072	6 000	6 400	6 800
Erhållen/föreslagen bemyndiganderam	0	0	7 000	7 000

* Utgiftsutfall till följd av ingångna förpliktelser.

Regeringens överväganden

Det arbete inom arbetsmarknadspolitisk utvärdering som IFAU har bedrivit under 2001 ligger väl i linje med de behov av utvärdering som riksdagen har påvisat för att öka kunskapen om arbetsmarknadspolitikens effekter. Arbetsmarknadspolitiska program innebär en stor offentlig utgift och det är därför viktigt att följa upp och utvärdera insatsernas effektivitet. Anslagsnivån har justerats i syfte att begränsa statlig konsumtion, se volym 1, avsnitt 6.2.1.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 20 903 000 kronor under 2003.

Tabell 4.27 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för anslag 22:7 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	20 596	20 596
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	454	921
Beslut	-147	-150
Överföring till/från andra anslag	0	0
Övrigt	0	0
Förslag/beräknat anslag	20 903	21 367

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.9.8 22:8 Bidrag till administration av grundbeloppet

Tabell 4.28 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2001	Utfall	57 100	8 018	
2002	Anslag	61 000		57 246
2003	Förslag	57 427		
2004	Beräknat	58 777 ¹		

¹ Motsvarar 57 427 tkr i 2003 års prisnivå.

Ändamålet för anslaget är vissa förvaltningskostnader i den kompletterande arbetslöshetskassan ALFA. Utgifterna avser administrationen av grundbeloppet för de icke anslutna.

Regeringens överväganden

Det totala antalet anslutna uppgick i slutet av 2001 till närmare 35 800 personer. Under 2001 betalade ALFA-kassan ut arbetslöshetsersättning till drygt 41 000 personer. Av dessa var 9 900 personer anslutna till ALFA-kassan varav 6 800 erhöll inkomstrelaterad ersättning. Övriga 34 200, både anslutna och icke anslutna, erhöll grundbelopp.

Regeringen bedömer att resursbehovet kommer att minska kommande budgetår, bl.a. på grund av minskade utgifter för teknikinvesteringar som också innebär att administrationen effektiviseras.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 57 427 000 kronor under 2003.

Tabell 4.29 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för anslaget 22:8 Bidrag till administration av grundbelopp

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	61 000	61 000
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	0	1 434
Beslut	0	0
Överföring till/från andra anslag	- 3 573	-3 657
Övrigt	0	0
Förslag/beräknat anslag	57 427	58 777

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.9.9 22:9 Bidrag till Samhall AB

Tabell 4.30 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2001	Utfall	4 262 419	0	
2002	Anslag	4 262 419		4 262 419
2003	Förslag	4 262 419		
2004	Beräknat	4 262 419		

Samhall AB har som uppgift att producera efterfrågade varor och tjänster och härigenom skapa meningsfulla och utvecklande arbeten med god arbetsmiljö åt personer med arbetshandikapp. Verksamheten skall anpassas till de arbetshandikappades förutsättningar och bedrivs enligt affärsmässiga principer utan att övrigt näringsliv utsätts för osund konkurrens.

Staten ersätter Samhall AB för de merkostnader som bolaget har. Denna merkostnadsersättning skall bl.a. täcka kostnader för anpassad arbetstakt, geografisk spridning, diversifierad verksamhet och stödsatser för arbetsanpassning. Utgifterna på anslaget påverkas främst av antalet anställda med arbetshandikapp och antalet timmar som dessa arbetat.

Regeringens överväganden

Samhall presenterade i oktober 2001 ett omfattande omstruktureringsprogram. Programmet bestod av åtgärder för att minska bolagets kostnader samt en större organisationsförändring. Den nya organisationen, som gäller sedan den 1 januari 2002, innebar en sammanslagning av de sju regionala bolagen och skapandet av en matrisorganisation med syfte att förbättra möjligheterna till en effektivare affärsutveckling och en stärkt personalutveckling.

Bolaget har mot bakgrund av en avsevärt minskad försäljning haft svårt att garantera den nödvändiga beläggningen. Därför har regeringen för budgetåren 2001 och 2002 som en tillfällig åtgärd beslutat att sänka sysselsättningskravet från den ursprungliga nivån på 31,9 miljoner arbetstimmar. Innevarande år ställer regeringen ett krav på 28,5 miljoner arbetstimmar.

Regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2002 en samlad översyn av hur de arbetshandikappades ställning skall stärkas på fram-

tidens arbetsmarknad. I mars 2002 beslutade regeringen att tillkalla en särskild utredare med uppgift att se över styrning och inriktning av Samhall AB (dir. 2002:34). Utredaren skall redovisa sitt uppdrag senast den 15 mars 2003.

Regeringen har i avtalet med Samhall för 2001 ställt ett återrapporteringskrav om uppföljningen av bolagets personalutvecklingsarbete.

Samhall utvecklade under 2000 en ny modell för att mäta effektiviteten i personalutvecklingsarbetet. Modellen var avsedd att användas på alla nivåer i organisationen. Under 2001 började modellen på försök att tillämpas. För 2002 har målvärden och förbättringskrav fastställts. Uppföljningen kommer under året att göras kvartalsvis av uppsatta personalutvecklingsmål. Om dessa mål inte uppnås måste handlingsplanen redovisas.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 4 262 419 000 kronor under 2003.

4.9.10 22:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten

Tabell 4.31 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2001	Utfall	7 229	Anslags-sparande	0
2002	Anslag	7 229	Utgifts-prognos	7 229
2003	Förslag	7 750		
2004	Beräknat	7 750		

Stiftelsen Utbildning Nordkalotten drivs av Sverige, Finland och Norge enligt en överenskommelse från 1990. Anslaget ändamål avser ersättning till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten för de åtaganden svenska staten har för verksamheten samt kompensation för de kostnadsfördyringar som uppstår för Finland och Norge till följd av att utbildningstjänsterna är mervärdesskattepliktiga i Sverige. Utöver statsbidraget finansierar stiftelsen verksamheten genom intäkter från kurs- och uppdragsverksamhet. Till grund för verksamheten ligger stiftelsens stadgar och överenskommelsen mellan länderna. För närvarande pågår förhandlingar mellan de finska, norska och svenska regeringarna om en ny överenskommelse som skall gälla till och med 2005.

Överenskommelsen väntas bli undertecknad före årets utgång.

Regeringens överväganden

Under 2001 har stiftelsen haft en beläggning om 293 årsplatser inom ramen för de utbildningsplatser som fastställs enligt överenskommelsen mellan Finland, Norge och Sverige. Därutöver sålde stiftelsen ytterligare 46 årsplatser. Sedan 2001 är skolan öppen även för riksintag i Sverige. Det innebär att utbildningsplatserna kan utnyttjas effektivare eftersom upptagningsområdet har vidgats. För att uppnå detta har AMS och stiftelsen genomfört informationsinsatser runt om i landet. Även stiftelsen har genomfört ett antal besök på arbetsförmedlingar i landet för att informera om verksamheten och utbildningsinriktningar. Det har resulterat i ett ökat antal ansökningar och medverkat till att beläggningen förbättrats. AMS ansvarar för uppföljning och utvärdering av resultat efter genomförd arbetsmarknadsutbildning. Resultatet, i form av andel i arbete 90 dagar efter avslutad utbildning, var 44 procent för 2001. Det kan jämföras med riksgenomsnittet för övriga arbetsmarknadsutbildningar som uppgick till cirka 60 procent. Skillnaden kan delvis förklaras av att vårdutbildningar inte ingår i stiftelsens utbud vilket drar ned resultatet i jämförelse med den ordinarie arbetsmarknadsutbildningen.

Stiftelsen Utbildning Nordkalotten är ett bra exempel på ett gränsöverskridande samarbete mellan de nordiska länderna. Stiftelsen har det senaste året även arbetat för att ytterligare öka sin internationalisering. Syftet är att skapa attraktiva utbildningar där möjlighet finns att erbjuda eleverna praktik i ett annat land och för lärarna att hämta kunskaper och erfarenheter som kan användas för att utveckla kursplanerna i en internationell inriktning. Projekten har genomförts inom ramen för Leonardo da Vinci-, Comenius- och Interreg-programmen.

Inför kommande avtalsperiod har Norge aviserat att landet kommer att upphandla ytterligare utbildningsplatser. Detta innebär att utgifterna för kompensationen för kostnadsfördyringar som uppstår till följd av att utbildningstjänsterna är mervärdesskatteplikt-

tiga i Sverige ökar med 521 000 kronor. För att finansiera de ökade utgifterna under anslaget minskas samtidigt anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett obetecknat anslag om 7 750 000 kronor under 2003.

Tabell 4.32 Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för anslag 22:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	7 229	7 229
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut	0	0
Överföring från andra anslag	521	521
Övrigt	0	0
Förslag/beräknat anslag	7 750	7 750

4.9.11 22:11 Bidrag till lönegaranti-ersättning

Tabell 4.33 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2001	Utfall	1 275 877	Anslags-sparande	-96 300
2002	Anslag	2 196 300 ¹	Utgifts-prognos	2 100 000
2003	Förslag	1 447 000		
2004	Beräknat	1 364 000		

¹ Varav 1 808 300 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 2002 och i samband med budgetpropositionen för 2003.

Anslaget avser ersättningar till arbetstagare för lönefordringar vid konkurs enligt lönegarantilagen (1992:497). Anslaget skall vidare täcka administrativa kostnader för Kammarkollegiets förvaltning av anslaget. Från anslaget ersätts också länsstyrelserna för utbetalning av ersättning för lönefordringar. Från och med 2001 nettobudgeteras anslaget. Det innebär att belopp som återvinns från konkurser förs till anslaget och får användas till utgifter under anslaget. Bruttoutgifterna uppgick till 939 miljoner kronor och återvunna medel till 72 miljoner kronor första halvåret 2002. Det kan ställas i relation till 1 423 miljoner kronor respektive 147 miljoner kronor för helåret 2001.

Utgifterna har ökat kraftigt de senaste budgetåren, främst på grund av att fler anställda berörts av företagskonkurser, liksom att lönenivåerna är högre än tidigare för dem som har drabbats.

Tabell 4.34 Anslagsutveckling i miljoner kronor för lönegarantianslaget 2001 - 2002

Miljoner kronor

År	2001	2002
Ingående anslagssparande	93	-96
Anslag i BP	530	388
TB 1	-	970
TB 2	433	838
Medgivet överskridande	124	-
Utfall/prognos	1 276	2 100

De viktigaste utgiftsstyrande faktorerna för anslaget är utvecklingen av antalet anställda som är berörda av företagskonkurser, liksom de lönenivåer som de anställda har.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 1 447 000 000 kronor för budgetåret 2003.

Tabell 4.35 Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för anslag 22:11 Bidrag till lönegaranti-ersättning

Tusental kronor

	2003	2004
Anslagsnivå 2002	388 000	388 000
<i>Förändring till följd av:</i>		
Nya beslut	28 000	28 000
Övr. makroekonomiska förutsättningar	1 031 000	948 000
Volym	-	-
Överföring från andra anslag	-	-
Summa förändring	1 059 000	976 000
Förslag/beräknat anslag	1 447 000	1 364 000

4.9.12 22:12 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen¹

Tabell 4.36 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2003	Förslag	4 774
2004	Beräknat	4 879 ²

¹ Nytt anslag

² Motsvarar 4 774 tkr i 2003 års prisnivå.

Ändamålet för anslaget avser kostnader för personal, lokaler och andra förvaltningskostnader vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen som inrättas den 1 juli 2003. Under första halvåret 2003 avser anslaget även kostnader i samband med inrättandet av den nya myndigheten.

Regeringens överväganden

En ny myndighet, benämnd Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, skall inrättas för att utöva tillsynen över arbetslöshetsförsäkringen efter riksdagens beslut (bet. 2001/02:AU7, rskr. 2001/02:243) med anledning av regeringens förslag om ändringar i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor i propositionen Tillsynen över arbetslöshetsförsäkringen (prop. 2001/02:151). Enligt riksdagsbeslutet skall lagändringarna träda i kraft den 1 januari 2003 vid vilken tidpunkt inspektionen också skall inrättas. Regeringen har emellertid i avsnitt 4.8 föreslagit riksdagen att ikraftträdandet av ifrågakvarande lagändringar skjuts fram till den 1 juli 2003. Inrättandet av tillsynsmyndigheten skjuts då också fram till den 1 juli 2003.

Inspektionen skall, med undantag för utbetalningen av statsbidrag, överta samtliga av AMS nuvarande tillsynsuppgifter i förhållande till arbetslöshetskassorna. Inspektionen skall vidare granska rutiner för hanteringen och handläggningen av ärenden gällande arbetslöshetsersättning hos myndigheterna inom AMV.

Vidare skall inspektionen till AMS påtala brister som framkommit vid granskningen inom AMV varefter AMS till inspektionen och regeringen skall redovisa vilka åtgärder som har vidtagits eller kommer att vidtas för att åtgärda bristerna.

Under sommaren 2002 har regeringen tillsatt en särskild utredare med uppgift att förbereda och genomföra inrättandet av Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (dir. 2002:111). Kommittén skall bland annat göra en mer exakt beräkning av medelsbehovet för inspektionen.

Regeringen har för utredningsarbetet under 2002 avsatt 1,5 miljoner kronor av medlen under anslaget 22:1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader*. Medlen utgör ett anslagssparande från 2001 avseende medel för tillsyn av arbetslöshetsförsäkringen. Under första halvåret 2003 bedöms behovet av resurser för kostnader för införandet av inspektionen uppgå till drygt 4,7 miljoner kronor. Medelsbehovet för inspektionen kommer slutligt att fastställas under våren 2003 efter förslag av den särskilde utredaren. Regeringen avser därför att på tilläggsbudget i samband med 2003 års ekonomiska vårproposition återkomma till riksdagen med förslag om justering av det nu föreslagna anslagsbeloppet utifrån den pågående översynen av medelsbehovet. Den nya myndigheten kommer att huvudsakligen finansieras genom medel som nu förts upp under anslaget 22:1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader*. Dessa medel kommer att föreslås överförda till inspektionens förvaltningsanslag i tilläggsbudgeten. Vidare finansieras inspektionen i huvudsak genom att anslaget 22:8 *Bidrag till administration av grundbeloppet* minskas från 2003.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 4 774 000 kronor.

Bilaga 1

Arbetsmarknadsstatistik

Bilaga 1

Arbetsmarknadsstatistik

Tabellförteckning

1.1 Arbetskraften	5
1.2 Sysselsatta (i tusental) samt sysselsättningsintensitet inom parentes (i procent) ..	5
1.3 Sysselsättningsgrad enligt regeringens mål.....	6
1.4 Sysselsättningsgrad i de olika länen	6
1.5 Sysselsättningsgrad och öppen arbetslöshet för funktionsnedsatta	6
1.6 Öppet arbetslösa (i tusental) samt relativ arbetslöshet inom parentes (i procent)	7
1.7 Öppen arbetslöshet i de olika länen.....	8
1.8 Konjunkturberoende program (i tusental) samt obalanstalet inom parentes (i procent)	8
1.9 Sammansättning av öppet arbetslösa, deltidsarbetslösa, timanställda och deltagare i arbetsmarknadspolitiska program, år 2001 (inom parentes) och första halvåret 2002.....	9
1.10 Andel av dem som flyttar som anger arbetsmarknadsrelaterade orsaker som grund för flytten under de senaste 10 åren	9

Tabell 1.1 Arbetskraften

(tusental)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002 ¹
Totalt	4 264	4 255	4 308	4 362	4 414	4 396
- Män	2 230	2 233	2 254	2 281	2 302	2 286
- Kvinnor	2 034	2 023	2 054	2 081	2 112	2 111
16-24	450	446	451	461	479	459
- Män	236	235	237	240	245	235
- Kvinnor	213	211	214	220	235	225
25-54	3 213	3 191	3 199	3 203	3 194	3 164
- Män	1 681	1 672	1 670	1 674	1 668	1 646
- Kvinnor	1 531	1 519	1 529	1 530	1 525	1 517
55-64	601	619	658	698	741	775
- Män	312	326	347	367	388	405
- Kvinnor	289	293	311	331	352	370
Utomnordiska medborgare	1 380	1 396	1 364	1 404	1 421	1 303
- Män	819	850	736	798	819	749
- Kvinnor	561	545	628	606	602	554
Utlandsfödda	410	409	428	445	449	436
- Män	209	210	223	236	240	227
- Kvinnor	202	199	206	209	209	208

¹ Avser första halvåret 2002

Källa: AKU, SCB

Tabell 1.2 Sysselsatta (i tusental) samt sysselsättningsintensitet inom parantes (i procent)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002 ¹
Totalt	3 922 (70,7)	3 979 (71,5)	4 068 (72,9)	4 159 (74,2)	4 239 (75,3)	4 224 (74,7)
- Män	2 042 (72,4)	2 079 (73,5)	2 121 (74,8)	2 167 (76,1)	2 203 (77,0)	2 187 (76,1)
- Kvinnor	1 880 (68,9)	1 901 (69,4)	1 946 (70,9)	1 992 (72,2)	2 036 (73,5)	2 038 (73,2)
16-24	381 (39,6)	393 (41,6)	407 (43,8)	424 (46,1)	441 (47,9)	418 (45,1)
- Män	198 (40,3)	205 (42,4)	213 (44,8)	220 (46,7)	223 (47,3)	211 (44,5)
- Kvinnor	183 (38,9)	188 (40,7)	194 (42,8)	204 (45,4)	218 (48,5)	207 (45,7)
25-54	2 984 (80,7)	3 004 (81,3)	3 042 (82,6)	3 075 (83,8)	3 088 (84,6)	3 061 (84,2)
- Män	1 558 (82,6)	1 571 (83,4)	1 584 (84,5)	1 603 (85,8)	1 609 (86,7)	1 589 (85,9)
- Kvinnor	1 426 (78,6)	1 434 (79,1)	1 458 (80,6)	1 472 (81,7)	1 479 (82,5)	1 473 (82,4)
55-64	557 (62,7)	582 (63,0)	620 (64,0)	660 (65,1)	710 (67,0)	745 (68,1)
- Män	286 (64,7)	303 (65,8)	325 (67,1)	345 (67,8)	371 (69,6)	387 (70,4)
- Kvinnor	271 (60,7)	279 (60,3)	295 (61,0)	315 (62,4)	339 (64,3)	358 (65,8)
Utomnordiska medborgare	964 (38,0)	1 054 (42,0)	1 084 (45,5)	1 167 (49,6)	1 237 (53,7)	1 148 (50,4)
- Män	584 (45,1)	635 (49,5)	568 (50,7)	648 (54,3)	709 (60,3)	661 (57,1)
- Kvinnor	379 (30,5)	419 (34,1)	517 (41,0)	518 (44,6)	528 (46,8)	487 (43,4)
Utlandsfödda	338 (52,5)	348 (53,7)	374 (56,7)	397 (59,5)	407 (61,5)	396 (60,2)
- Män	169 (55,0)	176 (56,6)	191 (60,1)	207 (63,0)	215 (65,4)	205 (63,6)
- Kvinnor	169 (50,2)	173 (51,0)	183 (53,7)	190 (56,2)	192 (57,6)	191 (56,9)

¹ Avser första halvåret 2002

Källa: AKU, SCB

Tabell 1.3 Sysselsättningsgrad enligt regeringens mål¹

(%)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002 ²
Totalt	73,9	74,6	75,9	77,1	78,2	77,8

¹Reguljärt sysselsatta i åldern 20- 64 år som andel av befolkningen i samma ålder. Reguljärt sysselsatta definieras som de som enligt arbetskraftundersökningarna är sysselsatta exklusive sysselsatta i de konjunkturberoende programmen allmänt anställningsstöd, förstärkt anställningsstöd (två- och fyraårsinskrivna), särskilt anställningsstöd, offentligt tillfälligt arbete samt de som uppstår bidrag för start av näringsverksamhet.

²Avser första halvåret 2002

Källa: SCB

Tabell 1.4 Sysselsättningsgrad i de olika länen

(%)

	1997		1998		1999		2000		2001		2002 ¹	
	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor	män
Stockholms län	74	76	75	77	77	78	79	80	79	81	78	81
Uppsala län	70	72	69	74	73	76	73	78	73	79	71	78
Södermanlands län	67	71	69	72	69	74	70	75	71	76	70	74
Östergötlands län	64	71	64	71	67	71	69	74	72	76	73	76
Jönköpings län	70	79	72	80	74	80	76	81	77	81	77	83
Kronobergs län	71	80	72	81	74	83	74	83	75	81	75	79
Kalmar län	69	74	70	75	68	75	72	75	72	75	72	74
Gotlands län	68	75	73	76	73	74	71	78	75	76	71	73
Blekinge län	68	71	68	74	71	74	71	73	70	73	67	73
Skåne län	66	69	66	70	66	72	68	73	70	75	70	74
Hallands län	69	74	69	75	72	77	74	80	76	79	76	78
Västra Götalands län	69	73	69	74	70	75	71	76	74	78	74	77
Värmlands län	66	70	67	72	68	72	69	72	70	72	68	70
Örebro län	68	71	71	73	73	74	70	75	71	76	70	74
Västmanlands län	64	71	64	73	67	76	69	76	70	75	69	74
Dalarnas län	67	70	67	71	69	70	71	73	71	75	73	74
Gävleborgs län	65	71	68	70	70	74	69	74	69	74	69	73
Västernorrlands län	70	69	68	69	70	73	70	73	72	74	74	73
Jämtlands län	71	71	69	71	66	70	73	72	70	69	65	66
Västerbottens län	69	71	68	72	68	73	70	74	73	75	71	73
Norrbottens län	65	64	68	66	66	67	68	69	67	68	67	67

¹Avser andra halvåret 2002

Källa: AKU, SCB

Tabell 1.5 Sysselsättningsgrad och öppen arbetslöshet för funktionsnedsatta¹

(%)

	1996	1998	2000
Sysselsättningsgrad	54,8	60,1	67,0
Arbetslöshet	10,5	7,9	5,2
- Arbetslöshet kvinnor	saknas	6,6	4,5
- Arbetslöshet män	saknas	9,0	5,7

¹Regeringen har från och med 1998 i regleringsbrev givit AMS i uppdrag att vartannat år låta genomföra en undersökning om funktionshindrades situation på arbetsmarknaden. AMS har beställt undersökningen från SCB. Siffrorna är hämtade från undersökningen 1998 och 2000. Under 1996 genomfördes en pilotundersökning. Källa: SCB

Tabell 1.6 Öppet arbetslösa (i tusental) samt relativ arbetslöshet inom parantes (i procent)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002 ¹
Totalt	342 (8,0)	276 (6,5)	241 (5,6)	203 (4,7)	175 (4,0)	173 (3,9)
- Män	188 (8,5)	154 (6,9)	133 (5,9)	114 (5,0)	99 (4,3)	99 (4,3)
- Kvinnor	154 (7,5)	122 (6,0)	107 (5,2)	89 (4,3)	76 (3,6)	73 (3,5)
16-24	69 (15,4)	53 (11,9)	44 (9,9)	37 (8,1)	38 (8,0)	40 (8,7)
- Män	39 (16,3)	30 (12,9)	24 (10,3)	21 (8,6)	22 (9,1)	24 (10,2)
- Kvinnor	31 (14,4)	23 (8,7)	20 (9,3)	16 (7,4)	16 (6,8)	17 (7,6)
25-54	229 (7,1)	186 (5,8)	157 (4,9)	128 (4,0)	106 (3,3)	102 (3,2)
- Män	123 (7,3)	101 (6,0)	86 (5,2)	71 (4,2)	59 (3,5)	58 (3,5)
- Kvinnor	105 (6,9)	85 (5,6)	71 (4,7)	57 (3,7)	46 (3,0)	45 (3,0)
55-64	44 (7,3)	37 (5,9)	39 (5,9)	38 (5,4)	31 (4,2)	30 (3,9)
- Män	27 (8,5)	23 (7,0)	23 (6,5)	22 (6,1)	18 (4,6)	18 (4,4)
- Kvinnor	17 (6,0)	14 (4,7)	16 (5,2)	16 (4,7)	14 (3,8)	12 (3,2)
Utomnordiska medborgare	42 (30,2)	34 (24,5)	28 (20,5)	24 (16,9)	18 (12,9)	16 (12,0)
- Män	24 (28,7)	22 (25,4)	17 (22,8)	15 (18,9)	11 (13,4)	9 (11,7)
- Kvinnor	18 (32,4)	13 (23,3)	11 (17,8)	9 (14,4)	7 (12,3)	7 (12,3)
Utlandsfödda	72 (17,6)	60 (14,8)	55 (12,8)	49 (10,9)	42 (9,4)	39 (9,0)
- Män	39 (18,8)	34 (16,3)	32 (14,2)	29 (12,5)	24 (10,2)	22 (9,8)
- Kvinnor	33 (16,2)	26 (13,3)	23 (11,2)	19 (9,1)	18 (8,5)	17 (8,3)

¹ Avser första halvåret 2002

Källa: AKU, SCB

Tabell 1.7 Öppen arbetslöshet i de olika länen

(%)

	1997		1998		1999		2000		2001		2002 ¹	
	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor	män
Stockholms län	5,7	7,0	4,4	5,5	3,1	4,5	2,3	3,6	2,5	2,8	2,7	3,2
Uppsala län	6,0	8,6	5,1	6,2	4,2	5,4	3,4	3,9	2,8	3,6	2,8	3,3
Södermanlands län	7,3	8,9	6,2	8,1	6,0	5,8	4,6	5,3	4,1	4,4	4,6	6,1
Östergötlands län	9,0	8,5	7,6	8,3	6,6	6,8	5,0	5,0	3,3	4,7	2,6	4,2
Jönköpings län	8,0	5,2	5,1	4,0	4,2	4,1	3,2	2,5	2,8	2,7	2,9	2,0
Kronobergs län	5,6	5,2	5,1	3,8	4,1	3,3	3,9	2,5	4,5	2,3	3,1	2,3
Kalmar län	8,2	8,1	7,7	6,5	7,5	6,3	5,6	5,1	4,0	5,7	3,2	4,0
Gotlands län	6,2	8,7	4,5	7,9	3,7	7,6	2,9	3,5	2,8	4,8	3,4	4,5
Blekinge län	8,0	9,2	6,1	6,7	3,9	6,3	4,5	5,8	3,5	5,3	3,1	4,2
Skåne län	9,0	10,0	7,6	8,0	6,6	7,0	5,7	6,1	5,1	5,4	4,7	4,7
Hallands län	8,3	7,1	7,3	5,4	4,5	4,7	3,5	3,5	2,7	4,3	3,3	4,1
Västra Götalands län	8,1	8,4	5,9	6,8	5,3	5,8	4,5	4,9	3,3	3,9	3,4	4,5
Värmlands län	9,3	9,5	6,1	7,4	7,1	6,9	5,5	6,5	4,4	4,2	5,1	3,9
Örebro län	8,0	8,4	6,6	6,5	6,2	5,5	5,8	6,0	4,0	5,6	3,7	6,0
Västmanlands län	8,9	8,8	7,4	6,3	6,9	5,8	5,7	5,2	5,0	3,7	4,8	5,1
Dalarnas län	7,9	11,8	6,3	8,9	5,9	7,9	4,4	7,1	4,4	6,0	2,9	5,5
Gävleborgs län	9,1	10,5	8,2	10,4	8,0	8,8	7,2	7,6	5,2	7,0	4,9	6,4
Västernorrlands län	6,7	10,9	5,8	9,2	5,4	7,6	6,1	7,8	4,0	5,7	2,7	5,3
Jämtlands län	6,4	10,3	5,5	9,0	6,0	6,2	4,1	7,6	4,1	6,6	4,5	5,4
Västerbottens län	6,0	9,2	4,6	6,9	4,7	6,2	3,5	4,8	2,3	4,6	2,0	5,1
Norrbottnens län	9,7	13,0	7,8	12,4	9,0	11,1	5,7	7,9	5,2	7,6	4,9	7,4

¹ Med obalanstalet avses antalet arbetslösa samt personer i konjunkturberoende program som andel av arbetskraften.² Avser första halvåret 2002

Källa: AMS

Tabell 1.8 Konjunkturberoende program (i tusental) samt obalanstalet inom parantes (i procent)¹

	1997	1998	1999	2000	2001	2002 ²
Totalt	191 (12,5)	173 (10,6)	142 (8,9)	113 (7,2)	112 (6,5)	120 (6,7)
- Män	99 (12,9)	90 (10,9)	74 (9,2)	61 (7,7)	61 (7,0)	66 (7,2)
- Kvinnor	92 (12,1)	83 (10,1)	67 (8,5)	51 (6,7)	50 (6,0)	54 (6,0)
18-24	50 (26,4)	42 (21,3)	31 (16,6)	20 (12,4)	17 (11,5)	20 (13,1)
- Män	25 (27,1)	22 (22,1)	17 (17,3)	11 (13,3)	10 (13,1)	12 (15,3)
- Kvinnor	25 (26,3)	20 (20,4)	14 (15,9)	9 (11,4)	7 (9,8)	8 (11,1)
25-54	128 (11,1)	115 (9,4)	94 (7,8)	75 (6,3)	75 (5,7)	79 (5,7)
- Män	66 (11,2)	59 (9,6)	48 (8,0)	40 (6,6)	40 (5,9)	42 (6,1)
- Kvinnor	62 (10,8)	56 (9,3)	45 (7,6)	35 (6,0)	35 (5,3)	37 (5,4)
55-64	13 (9,5)	16 (8,6)	17 (8,5)	18 (8,0)	20 (6,9)	22 (6,7)
- Män	8 (11,2)	9 (9,8)	9 (9,2)	10 (8,7)	11 (7,5)	12 (7,4)
- Kvinnor	6 (8,0)	7 (7,2)	8 (7,7)	8 (7,3)	8 (6,3)	9 (5,7)
Utomnordiska medborgare	23 (31,9)	20 (25,9)	16 (21,7)	12 (17,7)	12 (13,8)	13 (13,0)
- Män	13 (30,3)	11 (26,7)	9 (24,0)	7 (19,8)	7 (14,3)	7 (12,7)
- Kvinnor	10 (34,2)	9 (25,0)	7 (18,9)	6 (15,3)	6 (13,3)	6 (13,4)

¹ Med obalanstalet avses antalet öppet arbetslösa samt personer i konjunkturberoende program som andel av arbetskraften.² Avser första halvåret 2002

Källa: AMS

Tabell 1.9 Sammansättning av öppet arbetslösa, deltidsarbetslösa, timanställda och deltagare i arbetsmarknadspolitiska program, år 2001 (inom parantes) och första halvåret 2002

(%)

	Totalt ¹		Utomnordiska medborgare ²		Arbetshandikappade ²	
	män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor
Arbetslösa	58 (56)	42 (45)	5 (5)	4 (4)	5 (5)	4 (4)
Konjunkturberoende program ³	55 (55)	45 (45)	6 (6)	5 (5)	10 (10)	9 (9)
Summa arbetslösa och konjunkturberoende program	57 (55)	43 (45)	5 (6)	4 (4)	7 (7)	6 (6)
Deltidsarbetslösa	19 (18)	80 (82)	2 (2)	4 (4)	1 (1)	2 (2)
Timanställda	35 (33)	65 (67)	2 (2)	4 (4)	1 (1)	3 (3)
Summa arbetslösa, konjunkturberoende program, deltidsarbetslösa och timanställda	46 (44)	54 (56)	4 (4)	4 (4)	5 (5)	5 (5)
Lönebidrag	61 (61)	39 (39)	3 (2)	2 (2)	60 (61)	39 (39)
Offentligt skyddat arbete	77 (78)	23 (22)	4 (4)	2 (2)	75 (76)	22 (22)
Start av näringsverksamhet	60 (59)	40 (41)	6 (6)	2 (3)	4 (5)	4 (4)
Allmänt anställningsstöd	66 (65)	34 (35)	10 (9)	6 (5)	3 (3)	2 (2)
Förstärkt anställningsstöd (2- årsinskrivna)	63 (65)	37 (35)	10 (11)	6 (6)	6 (8)	3 (4)
Särskilt anställningsstöd (pers. över 57 år)	57 (58)	43 (42)	3 (3)	1 (1)	5 (6)	6 (6)
Förstärkt anställningsstöd (4- årsinskrivna)	63 (65)	37 (35)	8 (8)	5 (5)	8 (10)	5 (6)
Arbetspraktik	56 (56)	44 (44)	5 (5)	5 (5)	11 (12)	8 (9)
Offentligt tillfälligt arbete ⁴	(59)	(41)	(3)	(2)	(11)	(7)
Datortek	47 (44)	53 (56)	3 (3)	4 (4)	6 (7)	8 (8)
Kommunalt program för ungdomar under 20 år	51 (48)	49 (52)	1 (1)	1 (1)	1 (1)	0 (0)
Ungdomsgaranti för ungdomar 20-24 år	60 (56)	40 (44)	3 (4)	2 (3)	2 (2)	1 (2)
Arbetslivsinriktad rehabilitering	52 (53)	48 (47)	4 (4)	3 (3)	41 (42)	38 (37)
Särskilt introduktions och uppföljningsstöd ⁵	(58)	(42)	(3)	(1)	(56)	(40)
Aktiviteter inom vägledning och platsförmedling	53 (54)	47 (46)	5 (6)	4 (4)	11 (10)	10 (10)
Jobbsökar-/vägledningsinsatser ⁶	(55)	(45)	(5)	(5)	(10)	(16)
Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	47 (49)	53 (51)	9 (15)	8 (13)	6 (7)	6 (9)
Arbetsmarknadsutbildning	56 (54)	44 (46)	6 (7)	6 (6)	6 (6)	6 (6)
Förberedande utbildning	50 (47)	50 (53)	8 (9)	9 (10)	10 (10)	11 (13)

¹Män och kvinnors andel av det totala. Till exempel: 58 procent av antalet arbetslösa var män och 42 procent var kvinnor under första halvåret 2002.²Delgruppens andel av det totala (män samt kvinnor). Till exempel: 6 procent av alla som deltog i något konjunkturberoende program under första halvåret 2002 var män med utomnordiskt medborgarskap samtidigt som 10 procent av alla dem som hade anställning med anställningsstöd var män med utomnordiskt medborgarskap. Det innebär att män med utomnordiskt medborgarskap var överrepresenterade när det gäller allmänt anställningsstöd under första halvåret i år.³Arbetsmarknads politiska program exklusive lönebidrag och offentligt skyddat arbete.⁴Upphört 2001-12.⁵Upphört som sökandekategori 2001-12-10.⁶Uppgått i aktiviteter inom vägledning och platsförmedling.

Källa: AMS

Tabell 1.10 Andel av dem som flyttar som anger arbetsmarknadsrelaterade orsaker som grund för flytten under de senaste 10 åren

	2001 ¹
Andel som flyttat på grund av arbetsmarknadsrelaterade orsaker	11,5

¹Referensperiod januari /februari 2001

Källa: Eurobarometer 54.2 "The social situation in the EU", 2001

